

**FOLKETINGETS
OMBUDSMAND**

Folketinget, Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Folketingets Ombudsmands beretning 2021

Hermed fremsendes Folketingets Ombudsmands beretning for 2021 som pdf-fil. Dette sker som supplement til de fysiske eksemplarer, der i lighed med tidligere er sendt til Christiansborg.

Med venlig hilsen

Niels Fenger

5. april 2022

Dok.nr. 21/02014-16/
Bedes oplyst ved
henvendelse

+ bilag

**Folketingets
Ombudsmand**
Gammeltorv 22
1457 København K
33 13 25 12
www.ombudsmanden.dk
post@ombudsmanden.dk

Oplysning om telefontid
og mulighed for personlig
henvendelse findes på
ombudsmanden.dk/kontakt

FOLKETINGETS
OMBUDSMAND

N° 22

Beretning 2021

Ombudsmanden er valgt af Folketinget. Han skal bidrage til, at forvaltningen handler lovligt og følger god forvaltnings-skik. På den måde beskytter han borgernes rettigheder i mødet med myndighederne. Ombudsmanden behandler klager, tager sager op på eget initiativ og tager på tilsyns-besøg.

Folketingets Ombudsmand

Gammeltorv 22
DK-1457 København K

Tlf. +45 33 13 25 12

[Ombudsmandens hjemmeside](#)
[Ombudsmandens mailadresse](#)

Til Folketinget

I overensstemmelse med ombudsmandslovens § 11, stk. 1 og 2, (lovbekendtgørelse nr. 349 af 22. marts 2013) afgiver jeg hermed beretning for 2021.

København, marts 2022

Niels Fenger

Folketingets Ombudsmand

Gammeltorv 22
1457 København K

Publikationen kan købes hos:

Stibo Complete lager og logistik,
der har beretningen i kommission:

Stibo Complete lager og logistik
Vandtårnsvej 83 A
2860 Søborg
Tlf. 43 22 73 00
E-mail: [Kundeservice](mailto:kundeservice@stibo.com)

Beretningen kan hentes på [Ombudsmandens hjemmeside](#)

Oplag: 2.500 eksemplarer
Sat med Founders Grotesk og Publico
Trykt hos Stibo Complete, København
Printed in Denmark 2022

Grafisk design

Conduce
Umamo (infografik side 11, 14, 17, 26, 28, 34, 36, 37, 44, 76 og 77)

Fotograf

Jasper Carlberg
Franz Amdi Hansen

ISSN 1902-0120

Indhold

2021 i ombudsmandsinstitutionen

Niels Fenger, Folketingets Ombudsmand	4
---	---

Om sagerne

Klagesager	14
Egen drift-undersøgelser	26
Tilsyn	34

Artikler

16 dages tilsynsbesøg i Grønland

Camilla Schroll, fuldmægtig, og Franz Amdi Hansen, fuldmægtig	48
---	----

Kan man få aktindsigt parallelt med en kommissions- eller advokatundersøgelse?

Martin Dyhl-Polk, fuldmægtig, og Stephan Andreas Damgaard, souschef	54
---	----

Hvem hjælper dømte personer med udviklingshandicap til et liv uden kriminalitet?

Franz Amdi Hansen, fuldmægtig, og Morten Engberg, afdelingschef	60
---	----

Pensionisten, der reddede sit fritidshus

Martin Østergaard-Nielsen, kommunikationsrådgiver	64
---	----

Året kort

Året i tal	70
Regnskab 2021	80
Organisation	84

2021 i ombudsmands- institutionen

Af Niels Fenger,
Folketingets Ombudsmand

2021 var som bekendt kendetegnet af COVID-19-epidemien, der for andet år i træk satte sit markante aftryk på det danske samfund. Når man kigger tilbage på året, er det derfor naturligt at spørge sig selv, hvordan corona-verden har set ud fra et ombudsmandsperspektiv:

Som jeg kommer ind på andetsteds i min beretning, har vi i det forløbne år modtaget omkring 100 klager relateret til myndighedernes håndtering af COVID-19-epidemien eller tiltag med relation til epidemien. Derudover har vi haft en del klager om afslag på aktindsigt i netop sådanne sager. De spændte vidt fra sager om indsigt ved sundhedsmyndighederne til sager om indsigt relateret til arbejdet i Granskningskommissionen om sagen om aflivning af mink og advokatundersøgelsen om de såkaldte action cards (sagerne FOB 2021-13 og 2021-24 offentliggjort på [Ombudsmandens hjemmeside](#)). Sidstnævnte er et tema, vi tager op i beretningen (side 54-58). En anden vigtig sag relateret til COVID-19 angik en virksomheds klage over, at retten til at modtage lønkompensation var begrænset for virksomheder, der var part i en faglig konflikt (sagen FOB 2021-28).

Selv om vi i lange perioder i 2021 måtte arbejde hjemmefra, kunne vi heldigvis i vid udstrækning fastholde en høj sagsproduktion. Det skyldes i høj grad mine dedikerede medarbejdere, der også i 2021 ydede en flot indsats. Men COVID-situationen har – som vi kommer ind på nedenfor – desværre bl.a. haft den konsekvens, at vi har måttet udskyde en række tilsynsbesøg og afholde andre virtuelt (side 34-45).

Fokus på digitaliseringen

Da jeg tiltrådte som ombudsmand i 2019, forventede jeg, at myndighedernes stigende digitalisering af sagsbehandlingen ville få en stadig større betydning for ombudsmandens opgaveportefølje. Det gjaldt både for den type af klage-

sager, som institutionen forventer at se, og i relation til vores egen drift-undersøgelser. På begge områder måtte vi have fokus på de særlige udfordringer for overholdelse af lovgivningen og god forvaltningsskik, som digitaliseringen indeholder.

Forventningen holdt stik. I 2021 modtog vi således klager ikke bare fra enkeltpersoner, men også fra en brancheorganisation og en fagforening over IT-løsninger, som deres medlemmer skulle bruge i deres arbejde eller i kontakt med den offentlige forvaltning. Disse klager gav anledning til, at jeg undersøgte problematikken om to IT-systemer. I begge tilfælde greb myndighederne bolden og beskrev over for mig de initiativer, de var i færd med at tage for at forbedre systemerne.

2021 var også det år, hvor det øgede fokus på digitaliseringen i vores egen drift-undersøgelser slog igennem.

Som jeg beskrev i min beretning for 2019, er ombudsmanden normalt "den sidste spiller på banen" i den forstand, at vi først går ind i en sag, når den er færdigbehandlet ved myndigheden. Ombudsmandens rolle er at være kontrollant og ikke at være udvikler og løse sagerne på vegne af myndighederne. Men som jeg også skrev, kan fejlbehæftede digitale systemer ramme rigtig mange borgere. Endvidere kan det – som bl.a. sager fra skattemyndighederne flere gange har vist – være ganske svært at få rettet op på manglerne, selv når fejlen er opdaget.

Derfor prøver vi som noget nyt – og indtil videre på forsøgsbasis – at anlægge en supplerende vinkel på vores tilsyn med myndighedernes digitale løsninger. Vi vil fortsat kigge på eksisterende digitale systemer. Men vi vil herudover prøve at gå relativt tidligt ind i processen – altså allerede ved udviklingen af IT-systemerne – for

at undersøge, om vi kan være med til, at myndighederne får forebygget og afværget fejl, i stedet for alene at vente på, at skaden er sket, og derefter reagere på klager over færdigudviklede systemer.

Det er en ny tilgang for os, hvor vi bringer os selv i spil tidligere, end vi plejer at gøre. Ja, det er nærmest som en rejse ind i et nyt og ukendt territorium. Og jeg er spændt på, om denne tilgang kan bidrage til myndighedernes opgaveløsning ved udvikling af nye systemer.

Helt konkret udføres opgaven af Ombudsmandens Skattekontor, hvor digitaliseringen hos skattemyndighederne er gjort til et særligt tema. At opgaven løftes af Skattekontoret, skyldes bl.a., at vi dermed rammer meget bredt: Skatteforvaltningen berører os alle, og Skatteforvaltningen har længe anvendt mange digitale systemer.

Skattekontoret er f.eks. i gang med at undersøge, hvordan skattemyndighederne tager højde for forvaltningsretlige regler i selve udviklingsfasen. Undersøgelserne er fortsat i gang, men jeg glæder mig til at fortælle mere om resultaterne i bl.a. min beretning for 2022.

For lang sagsbehandlingstid

Lange sagsbehandlingstider er en anden problemstilling, som vi har arbejdet meget med i ombudsmandsinstitutionen i det forgange år.

Borgerne har jo ikke blot krav på en korrekt sagsbehandling. De har også krav på at få deres sager afgjort inden for en rimelig frist, så de ikke er fanget i limbo på ubestemt tid.

En af årets vigtige sager var vores undersøgelse af Familieretshusets sagsbehandlingstid i sager om overvåget samvær efter dom og midlertidigt samvær. Her måtte vi konstatere, at sagsbe-

handlingstiden var alt for lang – i gennemsnit mere end 12 uger. Det er naturligvis generelt vigtigt med rimelige sagsbehandlingstider, men det er ikke mindst vigtigt i netop denne type sager, der handler om familier i krisefyldte situationer. Vi vil også i 2022 behandle sager om Familieretshusets sagsbehandlingstid, herunder gennem egen drift-undersøgelser.

Jeg har også løbende holdt øje med myndighedernes sagsbehandlingstider for besvarelse af aktindsigtsanmodninger fra journalister og andre borgere. Aktindsigtssagerne er et af de områder, der er i kraftig vækst i ombudsmandsinstitutionen. I 2021 modtog vi 399 klager, hvilket var en stigning på mere end 100 klager i forhold til året før.

Sideløbende med behandlingen af disse klager har jeg åbnet en række egen drift-sager på aktindsigtsområdet hos bl.a. Sundhedsministeriet og Statsministeriet. De to ministerier har været ramt af et særlig hårdt arbejdspress på grund af COVID-19, og jeg har på den baggrund tidligere udtrykt forståelse for, at sagsbehandlingstiden kunne være længere end normalt. Men på et tidspunkt skal myndighederne have indrettet sig på situationen og kunne håndtere sagsbehandlingsskravene (sagen FOB 2021-7).

I øvrigt havde jeg i en sag om aktindsigt i Sundhedsministeriet lejlighed til at afgive en udtalelse om myndighedernes pligt til at informere den aktindsigtssøgende om den forventelige sagsbehandlingstid.

Sagen drejede sig om en journalist, der havde søgt aktindsigt i dokumenter hos ministeriet og i månedsvis fik at vide, at hans aktindsigtsanmodning ville blive behandlet inden for få uger, uden at det reelt skete. Først ni måneder efter hans ansøgning blev sagen afsluttet. I min udtalelse understregede jeg, at dette var en meget

beklagelig sagsbehandling. En myndigheds udmelding om den forventede sagsbehandlingstid skal altid være realistisk – også selv om en realistisk udmelding vil vise, at myndigheden ikke kan overholde de lovbestemte frister (sagen FOB 2021-31).

Vækst i sagsmængde

I det hele taget har 2021 været et travlt år. Vi oprettede 5.643 sager, hvilket er det næsthøjeste antal i ombudsmandsinstitutionens levetid – blot en smule under rekordantallet på 5.912 fra 2020. Vi oplever altså en fortsat høj sagsmængde, der i 2021 lå ca. 15 pct. over niveauet for fem år siden.

Det er naturligvis dejligt at være efterspurgt, men det er også en udfordring. Som jeg skrev i

beretningen for 2020, har antallet af klagesager betydning for vores mulighed for at rejse sager af egen drift, og det er ofte gennem denne type sager, at vi kan skabe mest retssikkerhed for pengene.

Sagsmængden fik mig flere gange i årets løb til at tænke på, at 2021 i det kinesiske horoskop var oksens år. Kineserne ser oxen som “den gode hjælper” og som et symbol på hårdt arbejde, grundighed, ærlighed og en jordnær tilgang til sin omverden. Det er værdier, vi sætter højt hos ombudsmanden. Nu, hvor jeg ser tilbage på 2021, håber jeg, at det har været mærkbart for de borgere og myndigheder, der har været i kontakt med os.

Ombudsmandens nyheder og FOB-sager fra 2021 kan læses på
[Nyheder på ombudsmandens hjemmeside](#)
[FOB-sager på ombudsmandens hjemmeside](#)

Om sagerne

Klagesager

Egen drift-undersøgelser

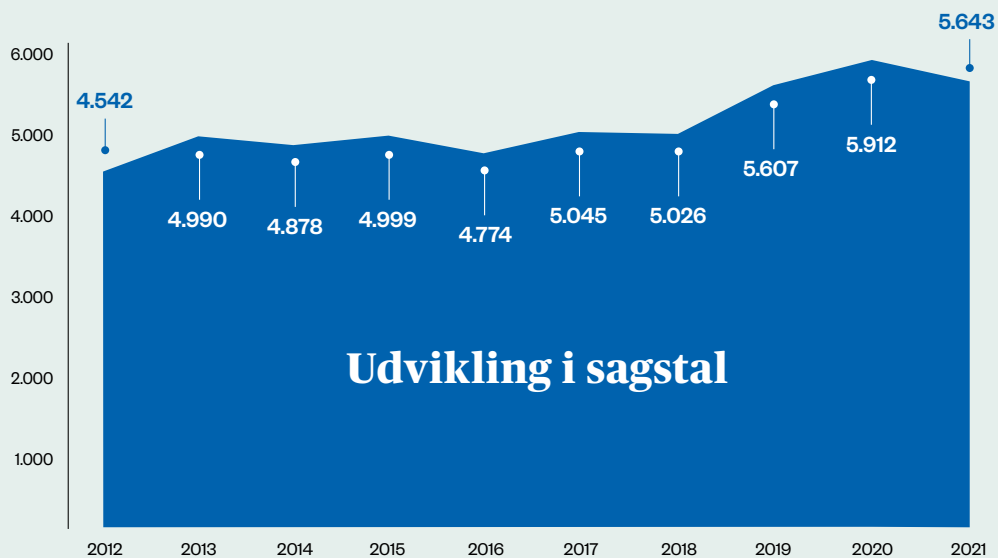
Tilsyn

Sager oprettet i 2021¹

5.643

1) Inkluderer ikke administrative sager og normalt ikke sager, som er indgået i samlede gennemgange i forbindelse med generelle egen drift-undersøgelser.

5.391 — klagesager
181 — egen drift-undersøgelser
71 — tilsynssager

Klage- sager

Hvem: Enhver kan som udgangspunkt klage til ombudsmanden. Man kan også klage, selv om man ikke selv er part i en sag. En klager kan ikke være anonym.

Hvad: Ombudsmanden behandler klager over alle dele af den offentlige forvaltning og i enkelte tilfælde også over private institutioner. Det gælder f.eks. klager over børns forhold på private institutioner.

Ombudsmanden behandler ikke klager over domstolene eller nævn, der træffer afgørelse mellem private.

Hvornår: Ombudsmandens opgave er at sikre, at myndighederne har fulgt reglerne. Ombudsmanden kan derfor ikke tage stilling til sager før myndighederne. Ombudsmanden kan først behandle en klage, hvis myndigheden – og eventuelle klageinstanser – har behandlet sagen.

Der gælder en klagefrist på et år for at klage til ombudsmanden.

Hvordan: Ombudsmanden beslutter i første omgang, om en klage giver tilstrækkelig anledning til undersøgelse. I nogle tilfælde *kan* ombudsmanden ikke behandle klagen. I andre tilfælde er det ombudsmandens valg ikke at indlede en undersøgelse. F.eks. fordi han ikke vil kunne hjælpe klageren til et bedre resultat.

I en stor del af klagesagerne hjælper ombudsmanden ved at vejlede borgeren eller ved at sende en klage videre til den relevante myndighed, f.eks. for at myndigheden kan tage stilling til klagen eller får mulighed for at uddybe sin begrundelse over for borgeren.

I en del tilfælde stopper ombudsmanden sin behandling af en klage, fordi myndigheden selv vælger at genoptage sagen. Det kan f.eks. ske, efter at ombudsmanden har bedt myndigheden om en udtalelse.

I nogle af klagesagerne gennemfører ombudsmanden en fuld undersøgelse, som bl.a. omfatter høring af myndigheden og klageren. Ombudsmanden kan i sidste ende vælge at kritisere myndigheden og f.eks. henstille til myndigheden at træffe en ny afgørelse.

Hvad blev der klaget over?

Børn

Ombudsmandens Børnekontor modtager klager vedrørende børn og unge. Klagerne på dette område kommer især fra forældre, pårørende og andre omsorgspersoner. Mange klager handler om hjælpeforanstaltninger over for børn og unge. Der er også en del klager over familieretlige sager og sager om skoleforhold.

Sociale forhold

Klager over sociale forhold fylder meget hos ombudsmanden. Klagerne vedrører sociale ydelser – både penge og serviceydelser. De fleste klager vedrører kommuner, Udbetaling Danmark, Arbejdsmarkedets Erhvervssikring eller Ankestyrelsen og omfatter bl.a. arbejdsskader, pension, hjemmehjælp, kontakthjælp, ledsageordninger og hjælpemidler.

Aktindsigt efter offentlighedsloven og miljøoplysningsloven mv.

Klagerne drejer sig primært om, at myndighederne har afvist at give aktindsigt i oplysninger og dokumenter, og om sagsbehandlingstiden. En stor del af klagerne er rettet mod centraladministrationen.

Institutioner for voksne

Klagerne angår bl.a. fængsler, psykiatriske afdelinger og institutioner for voksne med handicap. Da beboerne typisk opholder sig på institutionerne døgnet rundt, vedrører klagerne alle aspekter af livet. Det kan være kontakten til pårørende, maden på stedet eller utryghed i forhold til andre beboere.

Miljø og byggeri

Mange klager kommer fra en utilfreds nabo. Klagerne kan f.eks. dreje sig om indbliksgener fra et byggeri, lugtgener fra en svinefarm eller støj fra en skole. Andre klager kommer fra borgere, der føler sig generet af vindmøller og solcelleanlæg. Klagerne vedrører typisk spørgsmål om overholdelse af regler om miljøbeskyttelse og bygge- og planlovgivning.

Skat

Ombudsmandens Skattekontor behandler klager fra både borgere og virksomheder, herunder professionelle partsrepræsentanter som skatteadvokater eller revisorer. Klagerne kan eksempelvis dreje sig om ansættelse af skat, inddrivelse af gæld, ejendomsvurderinger og lang sagsbehandlingstid.

Sundhed

Klager på sundhedsområdet kommer bl.a. fra borgere, der er utilfredse med den behandling, de har modtaget i sundhedsvæsenet, herunder psykiatrien. Lang sagsbehandlingstid – f.eks. i klage- eller autorisationssager – er også et udbredt klagetema. De sidste to år har ombudsmanden desuden modtaget mange henvendelser om sundhedsmyndighedernes håndtering af coronaepidemien, typisk i relation til vacciner eller coronapas.

Transport, kommunikation og veje

Her udgør klager om offentlige veje og private fællesveje en væsentlig andel. F.eks. i situationer, hvor der er uoverensstemmelse mellem naboer eller utilfredshed med et påbud fra kommunen om at vedligeholde eller skabe adgang til en privat fællesvej. Andre klager er rettet mod offentlige digitale selvbetjeningsløsninger og licensopkrævninger.

Udlændinge

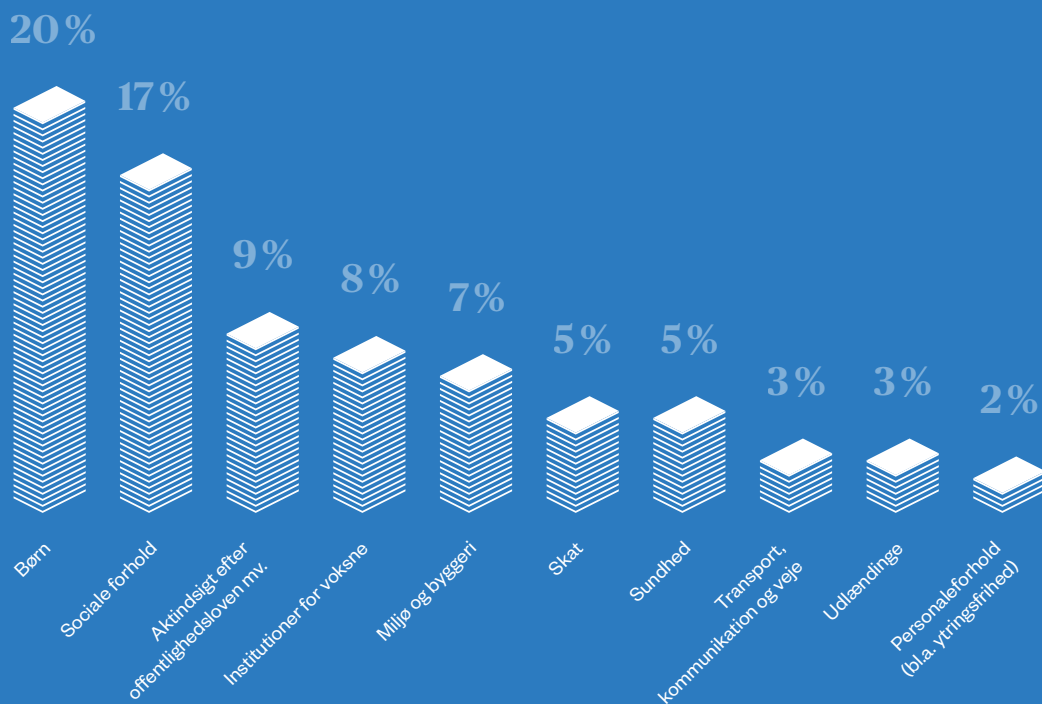
En del klager på dette område angår lang sagsbehandlingstid. Derudover modtager ombudsmanden klager fra udlændinge, der er pålagt opholdspligt på et udrejsecenter, ligesom han modtager klager over bl.a. afslag på humanitær opholdstilladelse, familiesammenføring og visum.

Personaleforhold (bl.a. ytringsfrihed)

Hovedparten af disse klager kommer fra offentligt ansatte, der er utilfredse med en eller anden form for negativ reaktion fra deres arbejdsgiver. Det kan være en afskedigelse, en advarsel eller en påtale. En mindre del af klagerne vedrører offentligt ansattes ytringsfrihed. Henvendelserne på dette område kommer navnlig fra de berørte ansatte eller deres faglige organisation.

Klagesager

Udvalgte sagsområder i procent af alle indkomne klager til ombudsmanden i 2021

Lange sagsbehandlingstider i sager om aktindsigt

COVID-19: Den ekstraordinære situation under håndteringen af COVID-19 har haft betydning for myndighedernes sagsbehandlingstider, når bl.a. journalister bad om aktindsigt.

Ombudsmanden satte først fokus på sagsbehandlingstiden hos nogle af de statslige sundhedsmyndigheder og derefter bl.a. Statsministeriet. Fokus på retten til aktindsigt, herunder for journalister, er væsentligt, når emnet har så vidtgående offentlig interesse som håndteringen af COVID-19-epidemien. Ombudsmanden har dog også udtrykt forståelse for det arbejdspress, som myndighederne har oplevet.

Dette fokus i 2020 har ombudsmanden fastholdt i 2021, ligesom han også har set på bl.a. Rigspolitiets sagsbehandlingstider i forhold til COVID-19-relaterede aktindsigtssager.

De foretagne undersøgelser har vist, at myndighederne – bortset fra Sundhedsstyrelsen – har haft store udfordringer med sagsbehandlingstiderne.

Myndighederne oplyste på den baggrund, at der blev iværksat en række tiltag, herunder tilførsel af personaleressourcer. Sundhedsministeriet regnede derfor med, at departementet, Statens Serum Institut og Styrelsen for Patientsikkerhed ville blive i stand til at overholde de lovbestemte frister ved udgangen af 2021. Statsministeriet håbede, at sagsbehandlingstiden ville være tilfredsstillende i 3. kvartal 2021.

Disse forventninger viste sig dog ikke at blive indfriet, og ombudsmanden fastholder derfor sit fokus i 2022.

Nyhed 18. marts: COVID-19: Flere og flere venter for længe på aktindsigt hos sundhedsmyndighederne

Nyhed 27. april: Længere sagsbehandlingstider i Statsministeriets aktindsigtssager

FOB 2021-7: Sundhedsmyndighedernes sagsbehandlingstider i sager om aktindsigt under COVID-19

Statsministeriets slettede sms'er

Minksagen: En journalist klagede til ombudsmanden i en sag, hvor journalisten havde bedt Statsministeriet om at få aktindsigt i bl.a. sms-korrespondance om aflivning af mink fra november 2020. Statsministeriet havde over for journalisten oplyst, at ministeriet ikke havde identificeret dokumenter, som var omfattet af journalistens anmodning.

I en redegørelse til ombudsmanden i oktober 2021 skrev Statsministeriet, at der havde været en sms-korrespondance mellem Statsministeriets stabschef og en daværende særlig rådgiver i Miljø- og Fødevarerministeriet, men at korrespondancen var blevet slettet.

Efterfølgende blev Statsministeriets slettede sms'er genstand for stor medieomtale. Det førte til bl.a., at Justitsministeriet igangsatte et arbejde med at fastsætte generelle retningslinjer for opbevaring af sms-beskeder.

Ombudsmanden indstillede sin undersøgelse af den konkrete aktindsigtssag. Dette skete, fordi spørgsmålet om at genskabe korrespondancen indgik i Minkkommissionens arbejde. De mere generelle spørgsmål om sletning og journalisering mv. havde en sådan forbindelse til Minkkommissionens arbejde, at ombudsmanden heller ikke gik ind i disse spørgsmål.

Nyhed 28. oktober: Ombudsmanden indstiller undersøgelse af aktindsigt i sms-korrespondance

Mange klager over epidemihåndtering

COVID-19: Ombudsmanden modtog i løbet af 2021 godt 100 henvendelser fra borgere eller virksomheder, der ønskede at klage over aspekter af myndighedernes håndtering af COVID-19-epidemien eller over tiltag, der på anden måde havde relation til epidemien.

En del af klagerne kom fra borgere, der var skeptiske over for eller modstandere af vaccinerne mod COVID-19. Klagerne mente typisk, at der ikke var evidens for, at vaccinerne var sikre eller havde den lovede effekt. Andre klager kom fra borgere, der stillede spørgsmål ved hjemlen til coronapas-set.

En mindre del af klagerne kom fra borgere, som støttede brugen af coronapas og vacciner, men mente, at udrulningen af begge dele gik for langsomt. De klagede bl.a. over køen til vaccine-bookning, beslutningen om at standse brugen af AstraZeneca-vaccinen, og at myndighederne ikke havde tilstrækkelig fokus på at vaccinere børn.

➤ **Ombudsmanden afviste i de fleste tilfælde at behandle klagerne, fordi borgerne ikke havde udnyttet andre klagemuligheder eller endnu ikke havde modtaget svar på deres henvendelser til myndighederne.**

Ombudsmanden afviste i de fleste tilfælde at behandle klagerne, fordi borgerne ikke havde udnyttet andre klagemuligheder eller endnu ikke havde modtaget svar på deres henvendelser til myndighederne. I en række sager – f.eks. sager om brug af vacciner – oplyste ombudsmanden desuden, at han ikke har mulighed for at foretage en kvalificeret bedømmelse af spørgsmål, der forudsætter fagkundskab af lægefaglig art.

Et mindre antal klager handlede om forskellige aspekter af den såkaldte COVID-19-kompensationsordning under Erhvervsstyrelsen, herunder udmøntningen af ordningen og sagsbehandlingstiden. I omkring halvdelen af disse sager vurderede ombudsmanden, at han ikke kunne hjælpe klageren til et bedre resultat. I de øvrige skulle sagerne i første omgang behandles færdig hos styrelsen.

En restaurationskæde klagede til ombudsmanden over en bestemmelse i kompensationsordningen, som medførte, at virksomheden ikke kunne få lønkompensation for ansatte i stillingskategorier, der var omfattet af en lovligt varslet hovedkonflikt. Ombudsmanden iværksatte ikke en nærmere undersøgelse af sagen, da han ikke havde grundlag for at tilsidesætte Erhvervsministeriets vurdering af, at der var hjemmel til at begrænse lønkompensation i forhold til virksomheder, der var part i en hovedkonflikt.

FOB 2021-28: Hjemmel til regler om indskrænkning af mulighed for lønkompensation under COVID-19 til virksomheder i faglig konflikt

Klage fra nabo til solvarmeanlæg førte til praksisændring i Planklagenævnet

Klagefrister: Det følger af almindelige forvaltningsretlige principper, at en klagefrist suspenderes i forhold til en part eller andre med krav på særskilt underretning, hvis der ikke er modtaget en sådan underretning. Men da ombudsmanden behandlede en klage fra en borger, der mente, at hun burde være partshørt forud for opførelsen af et solvarmeanlæg tæt på hendes ejendom, kom det frem, at Planklagenævnet havde en anden praksis.

Ifølge nævnets praksis skulle klagefristen i forhold til en afgørelse, som var offentligt bekendtgjort, nemlig *altid* regnes fra den offentlige bekendtgørelse. Nævnet tog dermed ikke stilling til, om klageren var part i sagen eller havde krav på særskilt underretning, og hvilken betydning det i givet fald måtte have for beregningen af klagefristen.

I den konkrete sag havde Planklagenævnet derfor afvist borgerens klage med henvisning til, at klagefristen på fire uger – regnet fra offentliggørelsen af lokalplanen, der gav mulighed for at opføre solvarmeanlægget – var overskredet.

På baggrund af ombudsmandens henvendelse ændrede Planklagenævnet sin praksis og genoptog borgerens sag. Nævnet tog nu stilling til, om borgeren skulle anses for part i sagen om lokalplanen, og om hun havde krav på underretning efter reglerne i planloven.

FOB 2021-16: Beregning af klagefrist for afgørelser, der offentliggøres

Vurdering af retten til samvær forudsatte særlig fagkundskab

Medieomtale: Ombudsmanden følger både lokale og landsdækkende medier, og også i 2021 har medieomtale af en sag i flere tilfælde givet ombudsmanden anledning til at stille spørgsmål til myndighederne. Det gælder f.eks. i forhold til sårbare børn.

➤ **De biologiske forældre havde meget begrænset samvær med drengen og ønskede at se deres søn mere.**

En sådan sag drejede sig om en etårig døende dreng, som var anbragt i en plejefamilie og indlagt på hospice. De biologiske forældre havde meget begrænset samvær med drengen og ønskede at se deres søn mere.

På baggrund af bl.a. medieomtale af sagen tog ombudsmanden kontakt til Ankestyrelsen og modtog en kopi af styrelsens afgørelse i sagen.

Ombudsmanden besluttede efter en gennemgang af Ankestyrelsens afgørelse ikke at foretage sig yderligere. Ombudsmanden lagde vægt på bl.a., at en afgørelse om samvær med et anbragt barn efter servicelovens § 71 bygger på en afvejning af en række forskellige hensyn og omstændigheder, der i sagen forudsatte fagkundskab af navnlig social- og sundhedsfaglig karakter.

Beskyldninger på Facebook var for grove

Ytringsfrihed: Offentligt ansatte har vide rammer for at ytre sig, og ombudsmanden modtager jævnligt klager fra offentligt ansatte, som har fået en påtale, en advarsel e.l. for deres kritik af arbejdsgiveren. Det er dog ikke i alle tilfælde, at de fremsatte ytringer nyder beskyttelse.

Et eksempel på det var sagen om en styrmand i et kommunalt færgeselskab, som i marts 2020 var blevet sendt hjem på grund af bekymring for, at han var smittet med COVID-19. Styrmanden følte sig uretmæssigt sygeliggjort både af sin ledelse og kollegerne. Da det viste sig, at kommunen havde lavet en fejl i sin indberetning af styrmandens sygefravær som et muligt tilfælde af COVID-19, så der samtidig blev søgt om sygedagpengerefusion hos styrmandens hjemkommune, beskyldte styrmanden i et opslag på Facebook sin arbejdsplads for at have "plattet" hjemkommunen for sygedagpengerefusion. Kommunen havde imidlertid erkendt og rettet fejlen og havde også redegjort for forløbet over for styrmanden. På den baggrund medvirkede Facebook-opslaget til, at kommunen besluttede at give styrmanden en advarsel og fritage ham for tjeneste.

Ombudsmanden kunne ikke kritisere kommunens vurdering af, at Facebook-opslaget overskred grænserne for offentligt ansattes ytringsfrihed. Han lagde vægt på, at der ikke var grundlag for at antage, hverken at årsagen til, at kommunen indberettede situationen, var, at kommunen ønskede at opnå sygedagpengerefusion, eller at styrmanden med rimelighed kunne have fået det indtryk, at fejlen var tilsigtet fra kommunens side. Beskyldningen om, at arbejdsgiveren havde "plattet" hjemkommunen for sygedagpenge, som hverken var dokumenteret eller sandsynliggjort, var derfor efter ombudsmandens opfattelse for grov.

Nyhed 3. november: Kritisk Facebook-opslag overskred grænserne for offentligt ansattes ytringsfrihed

FOB 2021-33: Kritisk Facebook-opslag overskred grænserne for offentligt ansattes ytringsfrihed

➤ **Beskyldningen om, at arbejdsgiveren havde "plattet" hjemkommunen for sygedagpenge, var efter ombudsmandens opfattelse for grov.**

De sociale myndigheder skulle have vejledt borgeren om muligheden for at henvende sig til sundhedsvæsenet

Hjælpemiddel eller behandlingsredskab?

En dreng med ADHD led af søvnforstyrrelser og havde derfor haft god gavn af en kugledyne, når han skulle sove. Drengens forældre havde ansøgt kommunen om at få bevilget en kugledyne. Både kommunen og Ankestyrelsen afslog at bevilge kugledynen efter servicelovens § 112 om hjælpemidler.

I første omgang begrundede myndighederne afslaget med, at drengen ikke var forsøgt behandlet med medicin. Det var imidlertid ikke i overensstemmelse med de gældende retningslinjer fra Sundhedsstyrelsen, hvoraf det fremgår, at andre relevante behandlinger skal afprøves, før man anvender lægemidler til at behandle søvnforstyrrelser hos børn og unge.

➤ **Der var en risiko for, at drengens forældre faldt mellem to stole i deres forsøg på at skaffe hjælp til barnet.**

Efter at ombudsmanden var gået ind i sagen, ændrede Ankestyrelsen på den baggrund sin praksis på området. Ankestyrelsen fastholdt dog afslaget i den konkrete sag med den begrundelse, at kugledynen ikke var et hjælpemiddel, men et behandlingsredskab – der eventuelt i stedet kunne ydes af sundhedsvæsenet. Afgørelsen af, om kugledynen var et hjælpemiddel efter serviceloven, beroede på en fag- og sagkyndig vurdering, som ombudsmanden ikke kunne underkende. Men ombudsmanden kritiserede, at kommunen og Ankestyrelsen ikke havde vejledt drengens forældre om deres mulighed for at henvende sig til sundhedsvæsenet, da myndighederne kom frem til, at kugledynen ikke kunne bevilges som et hjælpemiddel. Den manglende vejledning betød, at der var en risiko for, at drengens forældre faldt mellem to stole i deres forsøg på at skaffe hjælp til barnet.

Nyhed 19. oktober: Borger burde være vejledt om muligt behandlingsredskab fra sundhedsvæsenet

FOB 2021-27: Myndighedernes praksis og vejledningspligt i sager om bevilling af kugledyne til børn med søvnproblemer

Hvornår er en sag oplyst godt nok?

Officialprincippet: Det er myndigheden, der har ansvaret for, at en sag er oplyst godt nok, før myndigheden træffer en afgørelse. Det gælder også, når en offentlig arbejdsgiver beslutter at give en af sine medarbejdere en advarsel eller en påtale.

Ombudsmanden havde bl.a. lejlighed til at tage stilling til myndighedernes sagsoplysning i en sag, hvor en universitetsprofessor klagede over en påtale.

Professoren havde haft nøgenbilleder på sin PC, som to IT-medarbejdere så i forbindelse med support på PC'en og følte sig krænkede over. Ombudsmanden havde ikke bemærkninger til, at profes-

soren havde fået en fremadrettet anvisning om at undgå lignende situationer. Men da universitetet også havde kritiseret hans adfærd i den konkrete situation, burde universitetet have skaffet sig yderligere oplysninger om, hvilke billeder der faktisk var tale om, eller i stedet have lagt professorens forklaring til grund. Ombudsmanden henstillede på den baggrund til, at universitetet så på sagen igen og trak påtalen tilbage.

Nyhed 29. april: Ombudsmanden afslutter sag om universitetsprofessors påtale for nøgenfotos

FOB 2021-10: Ikke bevismæssigt grundlag for påtale

Naboklager

Klageberettigelse: Ombudsmanden modtog også i 2021 en del klager fra naboer og andre, der følte sig generet af f.eks. et nyt stort byggeri, lugtgener fra et svinebrug eller støjgener fra en erhvervsvirksomhed.

Mange bliver overraskede over, at de som naboer ikke altid har ret til at klage. Sagerne viser også, at reglerne om klageberettigelse ikke altid er helt enkle.

I en sag om en miljøgodkendelse til udvidelse af et svinebrug havde en række naboer sammen med andre borgere i omegnen dannet en natur- og miljøbeskyttelsesforening, der klagede over miljøgodkendelsen. Husdyrbruglovens regler om klageret for lokale miljø- og naturbeskyttelsesforeninger indeholder en særlig regel om, at sådanne foreninger har klageret, hvis de har anmodet kom-

munen om underretning om afgørelser på området. Men den betingelse opfyldte foreningen ikke. Ombudsmanden kunne derfor ikke kritisere, at Miljø- og Fødevarerklagenævnet havde afvist foreningens klage.

At nogle af foreningens medlemmer havde en sådan væsentlig og individuel interesse i sagens udfald, at de ville have været klageberettigede, hvis de havde indgivet klage i eget navn, mente ombudsmanden heller ikke kunne føre til, at klagen burde være behandlet. Det skyldtes, at foreningens klage fremtrådte som indgivet på foreningens egne vegne og ikke på vegne af bestemte enkeltmedlemmer.

FOB 2021-36: Lokal miljø- og naturbeskyttelsesforening kunne ikke klage over en miljøgodkendelse til et husdyrbrug

Hensyn til ytringsfrihed vejede tungest

Offentlig debat: "Luddovne" og "sløve og ugidelige". Bl.a. sådan beskrev en gymnasieelev nogle af sine medstuderende i et debatindlæg, som blev bragt i et dagblad. Eleven kritiserede gymnasiernes – mente hun – utilstrækkelige reaktion på nogle elevers dårlige arbejdsmoral. Som eksempel nævnte hun et gruppearbejde fra sin egen klasse, hvor en klassekammerat efter hendes opfattelse ikke lavede noget. Klassekammeraten var ikke navngivet, men dog genkendelig for andre med tilknytning til skolen.

➤ **Ombudsmanden mente ikke, at debatindlægget i sig selv gav gymnasiet tilstrækkeligt tungtvejende grunde til at reagere med en skriftlig advarsel.**

Gymnasiet reagerede ved at give eleven bag debatindlægget en skriftlig advarsel for at have overtrådt skolens studie- og ordensregler vedrørende respekt for de medstuderende. Styrelsen for Undervisning og Kvalitet var enig i gymnasiets afgørelse. Men ombudsmanden mente ikke, at debatindlægget i sig selv gav gymnasiet tilstrækkeligt tungtvejende grunde til at reagere med en skriftlig advarsel, når der var tale om ytringer i den offentlige debat om et emne af bred almen interesse som f.eks. uddannelsesområdet: "Så befinder vi os i ytringsfrihedens kerneområde", udtalte han i en nyhed om sagen.

Nyhed 15. december: Ombudsmanden: Forkert at give gymnasieelev en skriftlig advarsel for debatindlæg i avis

FOB 2021-38: Forkert at give gymnasieelev en skriftlig advarsel for debatindlæg i avis

Ombudsmandens skjulte hjælp

Smidig løsning af sagen: Ombudsmandens indledende spørgsmål til en myndighed om en klage kan i sig selv føre til, at myndigheden vælger at genoptage sagen. Nogle gange får borgerne helt eller delvist medhold – simpelthen ved, at myndigheden gennemgår sagen på ny. Andre gange bliver resultatet det samme, men myndigheden giver borgeren en ny eller uddybende begrundelse for afgørelsen.

Hvis borgeren er tilfreds med det nye resultat – eller har fået en bedre forståelse for, hvorfor afgørelsen blev, som den gjorde – kan sagen slutte dér. Ombudsmanden har medvirket til et hurtigt og smidigt resultat i sagen.

I en konkret sag havde en mand klaget til en taksationskommission i en sag om ekspropriation. Manden havde sendt klagen som anbefalet fysisk brev. Alligevel nåede brevet først frem efter klagefristens udløb.

Transportministeriet afslog, at klagen kunne blive behandlet af taksationskommissionen. Manden gik til ombudsmanden, der gjorde ministeriet opmærksom på, at en fejl i postekspeditionen kan være grund til at tillade en klage. Derefter omgjorde Transportministeriet afgørelsen.

I en anden sag søgte en journalist om aktindsigt i en række dokumenter om overvejelser om at ophæve en bestemmelse i epidemiloven. Sundhedsministeriet afslog anmodningen med henvisning til ministerbetjeningsreglen. Ved samme lejlighed

vurderede ministeriet, at dokumenterne ikke indeholdt ekstraheringspligtige oplysninger.

Det undrede ombudsmanden sig over, da han modtog en klage fra journalisten. Med henvisning til FOB 2021-4 om myndigheders ekstraheringspligt bad han ministeriet svare på, om dokumenterne ikke indeholdt ekstraheringspligtige oplysninger. Sundhedsministeriet genoptog derefter sagen.

I en sag om en række aktindsigtsanmodninger i en omdiskuteret universitetsrapport svarede Aarhus Universitet først på anmodningerne, efter at universitetet havde færdiggjort sin egen undersøgelse af rapporten og offentliggjort resultatet.

➤ **Nogle gange får borgerne helt eller delvist medhold – simpelthen ved, at myndigheden gennemgår sagen på ny.**

Der blev klaget til ombudsmanden, som bl.a. stillede en række spørgsmål om det tidsmæssige forløb i sagen til den styrelse, der fører tilsyn med universitetet. Styrelsen genoptog sin tilsynssag, og ombudsmanden stoppede sin undersøgelse. I foråret 2021 kritiserede styrelsen forløbet hos universitetet.

Egen drift- under- søgelse

Hvad: Det har høj prioritet for ombudsmanden at indlede undersøgelser af egen drift – dvs. selv tage initiativ til en undersøgelse.

Ombudsmanden kan af egen drift

- både tage en konkret sag op til undersøgelse
- og gennemføre generelle undersøgelser af en myndigheds behandling af sager.

Egen drift-undersøgelser angår navnlig temaer eller områder, der

- indeholder et principielt aspekt
- kan indeholde grove eller væsentlige fejl eller
- angår forhold, der rejser særlige retssikkerhedsmæssige spørgsmål, eller som af andre grunde er af stor betydning for borgerne.

Hvorfor: Et hovedformål er at finde systemfejl – dvs. fejl, som går igen – hos myndighederne. Det kan have stor gennemslagskraft i forhold til myndighedernes sagsbehandling og dermed hjælpe en stor gruppe borgere på én gang.

Der er fokus på ikke kun at se tilbage på de fejl, myndigheden eventuelt allerede måtte have begået, men også at forebygge, at der overhovedet sker fejl.

Ombudsmanden indleder også undersøgelser af egen drift i konkrete og mere enkeltstående sager.

Hvorfra: Konkrete klagesager eller tilsynsbesøg kan give mistanke om systemfejl mv. og dermed være afsættet for en egen drift-undersøgelse. Det samme gælder medieomtale af en sag. Ombudsmanden følger både lokale og landsdækkende medier.

Eksterne aktører kan også være en nyttig kilde til viden om systemfejl mv. – f.eks. fagudvalg for advokater og revisorer eller interesseorganisationer.

På tilsyns-, børne- og skatteområdet udvælges årligt nogle tværgående temaer.

Hvordan: Fælles for egen drift-undersøgelser er i almindelighed, at konkrete problemer løftes op på et mere overordnet plan med fokus på eventuelle generelle og systemiske fejl eller problemstillinger og på, hvordan myndighederne kan håndtere og rette op på fejl og problemstillinger.

I nogle egen drift-undersøgelser gennemgår ombudsmanden et antal konkrete sager fra en myndighed. I andre beder ombudsmanden myndigheden om at redegøre for f.eks. sin administration, lovforklaring eller praksis eller sine sagsbehandlingstider på et område.

Ombudsmanden arbejder løbende med forskellige egen drift-undersøgelser, hvor ombudsmanden f.eks. på baggrund af konkrete klagesager, lovændringer eller medieomtale vurderer, om der er grundlag for at indlede en nærmere undersøgelse.

I nogle tilfælde fører ombudsmandens egne undersøgelser til, at der ikke er anledning til at kontakte myndighederne, og sagen afsluttes uden en egentlig ombudsmandsudtalelse. Det kan også være resultatet, efter at der er rettet henvendelse til myndighederne.

Lovgivning sikrer nu privat- og efterskole- elevers ret til at blive hørt

FN's Børnekonvention: Fra 1. januar 2021 er der lovregler om, at elever på privat- og efterskoler mv. skal høres, inden der bliver truffet afgørelse om bortvisning. Det er resultatet af flere henvendelser fra ombudsmanden til (nu) Børne- og Undervisningsministeriet, hvor ombudsmanden har henstillet til ministeriet at overveje lovgivning på området.

I første omgang iværksatte ministeriet en større vejlednings- og informationsindsats over for privat- og efterskoler, men det løste ikke problemerne med bortvisning af elever fra private grundskoler uden

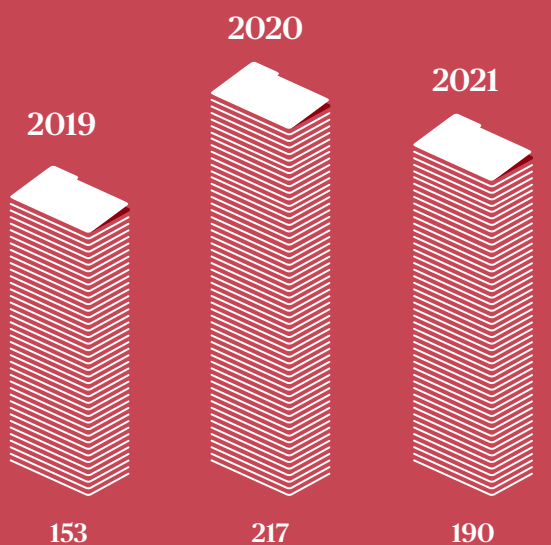
forudgående høring. Efter en fornyet henvendelse fra ombudsmanden tog ministeriet herefter initiativ til lovgivning på området.

Reglerne skal sikre overholdelse af Børnekonventionens artikel 12 om barnets ret til at blive hørt. Ombudsmanden har med reglerne fået mulighed for at anvende de almindelige reaktionsmuligheder, f.eks. at udtale kritik, når han behandler klager over bortvisning af elever fra private grundskoler uden forudgående høring.

Egen drift-undersøgelser

Afsluttede undersøgelser i alt

Heraf afsluttet med
kritik/henstilling/anbefaling

Ventetider hos Familieretshuset

Samværsager: I foråret 2021 viste en undersøgelse, som ombudsmanden iværksatte efter at have modtaget en række klager, at Familieretshuset i gennemsnit brugte mere end 12 uger på at behandle sager om overvåget samvær efter dom og sager om midlertidigt samvær. Sagerne skal efter reglerne behandles "hurtigst muligt".

Det fik ombudsmanden til at udtale kritik af sagsbehandlingstiderne i de to typer af sager. Og han bad desuden Familieretshuset om en ny status for sagsbehandlingstiderne i starten af 2022.

Senere på året udtalte ombudsmanden kritik af, at Familieretshuset i en konkret sag havde ventet fem måneder med at indhente samtykke fra en far til at få udarbejdet en sagkyndig erklæring, som var nødvendig, før der kunne fastsættes samvær mellem faren og hans børn.

Det viste sig i forbindelse med sagen også, at der i dele af landet generelt var meget lang ventetid på udarbejdelse af børnesagkyndige undersøgelser

og sagkyndige erklæringer. I København og omegn var ventetiden på omkring otte måneder. Ventetiden skyldtes ikke Familieretshuset, men primært, at der manglede eksterne psykologer til at påtage sig disse opgaver. Familieretshuset havde iværksat en række tiltag for at nedbringe ventetiden og rekruttere flere psykologer, bl.a. en hvervekampagne. Ombudsmanden vil i midten af 2022 bede Familieretshuset om en status på, om ventetiden er blevet nedbragt.

I 2021 har Ombudsmandens Børnekontor behandlet mere end 200 sager vedrørende Familieretshuset. Hovedparten af sagerne vedrørte sagsbehandling og sagsbehandlingstid.

Nyhed 4. maj: Alt for lange sagsbehandlingstider i Familieretshuset

FOB 2021-39: Familieretshuset ventede alt for længe med at indhente samtykke til en sagkyndig erklæring

En klagevejledning skal være præcis og rettet mod den konkrete afgørelse

Krav til klagevejledning: Hvis en borger kan klage over en skriftlig afgørelse, hvor borgeren ikke får fuldt ud medhold, skal dette oplyses i forbindelse med afgørelsen.

I en undersøgelse af Gældsstyrelsens klagevejledning i afgørelser om lønindeholdelse pegede ombudsmanden på vigtigheden af, at borgeren bliver vejledt om muligheden for at klage, og at klagevejledningen er korrekt. Vejledningen skal være præcis og rettet mod den konkrete afgørelse. Den skal angive klagemyndigheden og må ikke være udformet sådan, at borgeren kan komme i tvivl om, hvornår klagen senest skal være modtaget.

Ombudsmanden mente ikke, at Gældsstyrelsens klagevejledning i afgørelser om lønindeholdelse

var tilstrækkelig præcis eller rettet mod den konkrete afgørelse, da der generelt blev vejledt om to forskellige klageordninger, der gjaldt for forskellige former for gæld. Ud fra afgørelserne kunne det ikke konstateres, om borgeren skulle bruge den ene eller anden klageordning eller måske begge ordninger, der havde forskellige klagefrister, og hvor klagemyndigheden ikke var den samme.

Gældsstyrelsen oplyste under sagen, at det digitale system ville blive ændret, så det sikrede en systemmæssig opdeling af klagevejledningen, hvilket efterfølgende er sket.

FOB 2021-17: Gældsstyrelsens klagevejledning i afgørelser om lønindeholdelse

Der kan være pligt til at partshøre igen

Sanktioner over for friskoler: To klagesager gav ombudsmanden anledning til at rejse en generel sag over for Styrelsen for Undervisning og Kvalitet om partshøring i sager om sanktioner over for friskoler.

I den ene sag havde styrelsen partshørt over en påtænkt afgørelse om at lade en skoles tilskud bortfalde fremadrettet, men traf i stedet afgørelse om, at skolen skulle tilbagebetale det tilskud, den allerede havde modtaget. Ombudsmanden udtalte bl.a., at pligten til at partshøre på ny i en sådan situation må afhænge af, om de forhold, som det kan være relevant at få belyst, er sammenfaldende i den oprindeligt udmeldte beskrivelse af sagens tema og den reaktion, som styrelsen nu overvejer. Det er med andre ord af betydning, om skolen kan tænkes at komme med andre indvendinger om det faktiske grundlag i sagen, hvis den bliver opmærksom på, at styrelsen nu påtænker en anden sanktion. Ombudsmanden kunne ikke tilslutte sig styrelsens opfattelse af, at "det mindre i det mere" generelt kan begrunde, at styrelsen ikke foretager en supplerende partshøring i de tilfælde, hvor styrelsen oprindeligt

har varslet, at den overvejer at træffe afgørelse om ophør af fremtidig støtte, men efter at have gennemført partshøringen vil søge allerede ydet støtte tilbagebetalt.

I den anden sag var der truffet en afgørelse om tilbagebetaling og bortfald af tilskud. Efter en måneds tid traf styrelsen en ny afgørelse om, at skolen ikke længere var omfattet af friskolelovens regler om frie grundskoler – denne gang uden at partshøre skolen. Det var styrelsens opfattelse, at der skal partshøres (på ny), hvis styrelsen på baggrund af nye oplysninger genoptager sit tilsyn med skolen og påtænker at træffe en ny afgørelse med en supplerende sanktion. Det gælder dog ikke, hvis styrelsen i den første afgørelse har oplyst skolen om, at tilsynet fortsætter, og udtrykkeligt har gjort opmærksom på, hvad tilsynet omfatter, og hvilke sanktioner der vil kunne anvendes (genstanden for tilsynet). Denne vurdering gav ikke ombudsmanden anledning til generelle bemærkninger.

FOB 2021-5: Partshøring i sager om tilsyn med friskoler

Politiets håndtering af personer, der er berusede og bevidstløse

Forebyggelse af selvskaide: Folketingets Ombudsmand bliver orienteret om alle dødsfald, selvmord og selvbekadigende handlinger af mere alvorlig karakter blandt indsatte i kriminalforsorgens varetægt og personer i politiets varetægt.

Ombudsmanden undersøger bl.a., om den forebyggende indsats i den enkelte sag har været god nok, om der er handlet hurtigt og passende på hændelsen, og om den pågældende efterfølgende har været under tilstrækkeligt opsyn og modtaget tilstrækkelig behandling.

Orienteringerne af ombudsmanden kan også føre til, at ombudsmanden rejser generelle sager over for myndighederne. I 2021 har ombudsmanden rejst tre generelle sager om politiets håndtering af personer, som er under mistanke for at ville gøre skade på sig selv, eller som på anden måde er i fare for at komme alvorligt til skade, mens de er i politiets varetægt.

Den ene af sagerne angik politiets retningslinjer for frihedsberøvelse af berusede personer, der ikke er ved bevidsthed. Undersøgelsen viste, at politiet som det klare udgangspunkt i en situation,

hvor en beruset person ikke er ved bevidsthed, rekvirerer en ambulance, men at der kan forekomme tilfælde, hvor politiet efter et politifagligt skøn beslutter ikke at afvente en ambulance, men selv kører personen på hospitalet.

Ombudsmanden havde ingen bemærkninger til denne fremgangsmåde. Han lagde vægt på bl.a., at politiet kun rent undtagelsesvist transporterer berusede og bevidstløse personer til hospitalet, og at politipersonalet er særligt uddannet til i samarbejde med vagtcentralen at håndtere situationer, hvor en borger ikke er kontaktbar.

Nødvendigt at finde årsagerne til en høj omgørelsesprocent

Værdifastsættelse af brugte køretøjer: Motorstyrelsen fastsætter hvert år værdien af tusindvis af brugte køretøjer for at kunne beregne køretøjets registreringsafgift. En større undersøgelse hos ombudsmanden vedrørende importerede brugte køretøjer viste imidlertid, at Motorstyrelsens værdifastsættelser i mange tilfælde bliver ændret af motorankenævnene, hvis der klages. Der er altså tale om en høj omgørelsesprocent i klageinstansen.

Ombudsmanden pegede på to forhold, der eventuelt kunne være medvirkende årsager til den høje omgørelsesprocent. Det handlede dels om en forskel i sagsoplysningen hos de to instanser, dels om en forskellig tilgang til brug af standardiserede fradrag og tillæg. Der kunne imidlertid også være andre årsager. Efter ombudsmandens opfattelse måtte de involverede myndigheder forsøge at identificere disse, så Motorstyrelsens værdifastsættelser i højere grad kom til at harmonere med motorankenævnens praksis. Det var afgørende for retssikkerheden, herunder også for parterne i de mange sager, der ikke blev påklaget til motorankenævnene.

Som en konsekvens af ombudsmandens undersøgelse har myndighederne taget en række initia-

tiver. F.eks. er der oprettet et praksisorienteringsudvalg – et såkaldt læringsloop – for at sikre en fast og struktureret dialog mellem de to instanser. Der er også oprettet arbejdsgrupper, der skal se nærmere på udvalgte emner. Alt sammen med henblik på at bidrage til en større gensidig forståelse på tværs af instanserne og skabe et bedre grundlag for, at Motorstyrelsen kan forholde sig til og indrette sig efter motorankenævnens praksis for værdifastsættelse.

Nyhed 6. september: Ombudsmanden: Behov for at styrke retssikkerheden ved værdifastsættelse af importerede brugte køretøjer

FOB 2021-22: Egen drift-undersøgelse af 30 klagesager om værdifastsættelse af importerede brugte motorkøretøjer

➤ **Det var afgørende for retssikkerheden, herunder også for parterne i de mange sager, der ikke blev påklaget til motorankenævnene.**

Digital sagsbehandling

Retssikkerhed: En stor del af offentlige myndigheders sagsbehandling er i dag digitaliseret. Det har mange fordele, men det medfører også en risiko for, at en række borgere kan blive udsat for den samme type af fejl, hvis et IT-system svigter eller ikke er udformet ordentligt.

Ombudsmanden har set flere sager, hvor IT-systemer ikke har fungeret godt nok – til skade eller ulempe for borgerne. Ombudsmanden har på den baggrund i 2021 og de kommende år generelt fokus på digitaliseringen af den offentlige sektor.

I Ombudsmandens Skattekontor er digitaliseringen hos skattemyndighederne gjort til et særligt tema. Skattekontoret har igangsat flere større undersøgelser af, om nogle af Skatteforvaltningens eksisterende IT-systemer giver borgerne de retssikkerhedsgarantier, der følger af forvaltningsretten. Men Skattekontoret vil også se på udviklingen af IT-systemer i Skatteforvaltningen.

Det sker for at undersøge, hvordan skattemyndighederne tager højde for forvaltningsretlige regler i udviklingsfasen, og for på den måde i samspil med myndighederne eventuelt også at være med til at forebygge fejl – i stedet for kun at reagere på klager over færdigudviklede systemer.

Skattekontoret har som led i digitaliseringstemaet i 2021 afsluttet en undersøgelse af borgernes mulighed for at benytte sig af en partsrepræsentant, når de har en sag hos skattemyndighederne.

Man har som klar hovedregel ret til at lade sig repræsentere af en anden, når man som borger eller virksomhed har en sag i det offentlige. Undersøgelsen fra Skattekontoret viste imidlertid, at det i fem af Skatteforvaltningens afgørelsessystemer ikke i tilstrækkeligt omfang var muligt at lade f.eks. en advokat repræsentere sig.

Dette var efter ombudsmandens opfattelse en meget beklagelig fejl, der eksisterede i nogle af Skatteforvaltningens ældre IT-systemer. Skattestyrelsen oplyste under sagen, at Skatteforvaltningen ville lægge en plan for den nødvendige opdatering af IT-systemerne.

➤ **Ombudsmanden har set flere sager, hvor IT-systemer ikke har fungeret godt nok – til skade eller ulempe for borgerne.**

En anden sag om digital sagsbehandling angik kommunernes nye IT-system på sygedagpengområdet, KSD. Det var fremme i medierne, at KSD havde en række fejl, der medførte, at borgerne fik forkerte eller forsinkede udbetalinger, ligesom systemet genererede fejlagtige afslag, og der blev udsendt breve, som borgerne ikke forstod.

På baggrund af medieomtalen henvendte ombudsmanden sig til tre kommuner, som i særlig grad havde udtalt sig kritisk om KSD-systemet. Det viste sig, at Beskæftigelsesministeriet havde indledt en proces for at få rettet op på KSD, og ombudsmanden vurderede derfor, at en fortsættelse af hans undersøgelse næppe ville fremskynde udbedringen af systemets fejl og mangler. Ombudsmanden bad dog om at blive holdt orienteret om arbejdet med at forbedre IT-systemet.

Op til åbningen af Energistyrelsens bygningspulje i april 2021 havde styrelsen oprettet et digitalt venteværelse for ansøgere, der loggede på den digitale ansøgningsportal, før puljen åbnede. Det betød, at de ansøgere, der benyttede venteværelset – sammen med dem, der loggede på portalen indtil 15 sekunder efter, at den officielt åbnede – dannede en gruppe, der var så stor, at andre ikke fik mulighed for at komme i betragtning til tilskud.

Energistyrelsen havde ikke på forhånd orienteret om det digitale venteværelse, men havde derimod oplyst, at der fra klokken 10 på ansøgningsdagen ville være et køsystem på ansøgningsportalen.

Energistyrelsen og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet anerkendte, at informationsindsatsen forud for ansøgningsrunden kunne have været bedre, og oplyste, at Energistyrelsen fremover vil informere om det digitale venteværelse.

Landbrug & Fødevarer henvendte sig til ombudsmanden om, at der var problemer med Landbrugsstyrelsens IT-systemer særligt på området for udbetaling af økologisk arealtilskud og tilskud til pleje af græs- og naturarealer.

Problemerne handlede især om, at de IT-baserede ansøgningssystemer var langsomme eller ude af drift. Derudover skulle ansøgerne håndtere deres sager i flere forskellige sagssystemer, med den konsekvens at de havde dårlige muligheder for at få et samlet overblik over deres sag.

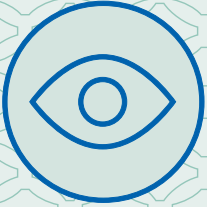
Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri anerkendte over for ombudsmanden, at der var problemer grundet nogle større IT-opdateringer, der egentlig havde til formål at sikre landbrugs-erhvervet en mere effektiv sagsbehandling, men som også havde medført forsinkelser i både sagsbehandling og udbetalinger af tilskud.

Ministeriet oplyste, at Landbrugsstyrelsen havde udarbejdet en plan for udbedring af IT-problemerne og i den kommende tid ville arbejde målrettet på at løse dem. Ombudsmanden afsluttede herefter sagen.

Nyhed 2. marts: Ombudsmanden har fokus på Kommunernes Sygedagpengesystem

Nyhed 13. september: Energistyrelsen vil forbedre sin information om bygningspuljen

2021 i ombudsmandsinstitutionen, side 4

Tilsyn

Hvor: Ombudsmandens tilsynsbesøg retter sig imod steder, hvor der er et særligt behov for at sikre, at myndighederne behandler borgerne værdigt, hensynsfuldt og i overensstemmelse med deres rettigheder – fordi borgerne er frihedsberøvede eller på anden måde i en sårbar situation.

Ombudsmanden gennemfører tilsynsbesøg i en række offentlige og private institutioner, bl.a.

- institutioner under kriminalforsorgen
- psykiatriske afdelinger
- sociale bosteder
- døgninstitutioner for børn og unge.

Ombudsmanden fører desuden tilsyn med

- tvangsmæssige udsendelser af udenlandske statsborgere
- tvangsendelser arrangeret af andre EU-lande efter anmodning fra EU's grænseagentur, Frontex.

Endelig fører ombudsmanden tilsyn med den fysiske tilgængelighed for mennesker med handicap i offentlige bygninger, f.eks. uddannelses- eller sundhedsinstitutioner.

Hvorfor: Ombudsmandens tilsynsforpligtelse følger dels af ombudsmandsloven, dels af reglerne for de særlige ansvarsområder, som ombudsmanden har fået tildelt:

- Ombudsmanden gennemfører efter ombudsmandslovens § 18 tilsynsbesøg navnlig i institutioner, hvor personer er frihedsberøvede.
- Ombudsmanden er udpeget til "national forebyggelsesmekanisme" efter den valgfri protokol til FN's Konvention mod Tortur og Anden Grusom, Umenneskelig eller Nedværdigende Behandling eller Straf (OPCAT). Opgaven varetages i samarbejde med DIGNITY – Dansk Institut Mod Tortur og Institut for Menneskerettigheder, som bidrager med lægefaglig og menneskeretlig ekspertise.

- Ombudsmanden har et særligt ansvar for at beskytte børns rettigheder efter bl.a. FN's Børnekonvention.
- Ombudsmanden er udpeget til at føre tilsyn med tvangsmæssige udsendelser.
- Folketinget har anmodet ombudsmanden om at følge udviklingen i ligebehandling af mennesker med handicap.

Hvordan: Normalt foregår tilsynsbesøg ved, at et besøgshold møder op der, hvor tilsynet skal foregå, taler med brugere, medarbejdere og ledelse og ser de fysiske rammer. I 2021 er flere af tilsynsbesøgene dog grundet COVID-19 foregået som digitale møder.

Tilsynet med tvangsendelser foregår bl.a. ved, at en medarbejder fra ombudsmanden deltager i hele eller en del af tvangsendelsen.

Ombudsmanden kan afgive anbefalinger til de besøgte steder og de ansvarlige myndigheder. Spørgsmål fra tilsynsbesøgene kan også blive drøftet med de ansvarlige myndigheder eller behandlet i egen drift-undersøgelser og temarapporter.

Hvem: Tilsynsbesøgene gennemføres af Tilsynsafdelingen, bortset fra besøg på børneområdet, der varetages af Børnekontoret. I mange tilfælde deltager eksterne samarbejdspartnere eller konsulenter i besøgene. Afhængigt af besøgstypen samarbejdes der med

- læger fra DIGNITY – Dansk Institut Mod Tortur
- menneskerettighedsekspertter fra Institut for Menneskerettigheder
- kørestolsbrugere fra Dansk Handicap Forbund
- blindekonsulenter fra Dansk Blindesamfund.

Hvor har vi været i 2021?

Tilsyn voksenområdet

9 institutioner inden for kriminalforsorgen, heraf 6 i Grønland

5 fysiske besøg

4 virtuelle besøg

10 psykiatriske afdelinger

7 fysiske besøg

3 virtuelle besøg

14 politimyndigheder i Grønland, heraf 10 detentioner

10 fysiske besøg

2 virtuelle besøg

1 delvist telefonisk besøg og 1 telefonisk besøg

Læs om alle besøg på
[Ombudsmandens tilsyn på voksenområdet](#)
[Ombudsmandens tilsyn på børneområdet](#)

Tilsyn børneområdet

1 åben døgninstitution

8 sikrede døgninstitutioner,
heraf 2 med særligt sikrede
afdelinger

1 fysisk besøg

2 fysiske besøg

6 virtuelle besøg

Temaer

Tema i 2021 – voksenområdet

Tvang og ulovbestemte indgreb i psykiatrien

Ombudsmanden havde i 2021 fokus på tvang efter psykiatriloven samt ulovbestemte foranstaltninger og indgreb i psykiatrien.

Psykiatriloven indeholder flere bestemmelser om anvendelse af tvang over for patienter, der er indlagt på en psykiatrisk afdeling. Det kan f.eks. være tvangsfiksering, tvangsmedicinering og fastholdelser.

Der kan herudover iværksættes ulovbestemte foranstaltninger og indgreb over for patienterne. Det kan f.eks. være ”skærmning til stue”, hvor en patient giver samtykke til i en periode at opholde sig på egen stue.

Ombudsmanden besøgte udvalgte afsnit på i alt ti psykiatriske afdelinger. Tre af besøgene blev afviklet virtuelt på grund af COVID-19. Herudover blev et planlagt besøg aflyst på grund af COVID-19.

Fokusområder

Under temabesøgene i 2021 fokuserede besøgsholdene særligt på følgende spørgsmål:

- Arbejdes der på at forebygge og nedbringe brugen af tvang?
- Arbejdes der på at sikre, at betingelserne for at anvende tvang overholdes?
- Er der dokumentation for, at betingelserne for at anvende tvang er overholdt?
- Har ulovbestemte foranstaltninger og indgreb det fornødne retlige grundlag?
- Hvordan indhentes og dokumenteres samtykke til ulovbestemte foranstaltninger og indgreb?

Eksempler på anbefalinger

I forbindelse med besøgene blev der givet en række anbefalinger om emner inden for årets tema – f.eks. anbefalede ombudsmanden ledelsen på afdelingerne at sikre

- fokus på at forebygge og nedbringe brugen af tvang
- fokus på præcis og dækkende dokumentation i journaler om tvangsfikseringer
- at husordenen og praksis blev gennemgået og justeret, så der ikke uden patientens samtykke eller et fornødent hjemmelsgrundlag foretages indgribende foranstaltninger
- at samtykke til ulovbestemte indgribende foranstaltninger indhentes og dokumenteres i overensstemmelse med de gældende regler og praksis.

Læs om temaer på
[Ombudsmandens tilsyn](#)

Opfølgning

Besøgene har givet ombudsmanden anledning til at rejse en sag af egen drift over for Sundhedsministeriet om brug af private vagter.

I løbet af 2022 offentliggøres en temarapport, som sammenfatter hovedkonklusionerne for temabesøgene. Derudover vil temarapporten indeholde ombudsmandens generelle anbefalinger på baggrund af tilsynsbesøgene.

Tema i 2021 – børneområdet

Børn og unge i sikrede døgninstitutioner

Ombudsmandens temabesøg i 2021 var målrettet børn og unge i sikrede døgninstitutioner.

Som led i temaet besøgte ombudsmanden landets i alt otte sikrede døgninstitutioner, hvoraf to også har særligt sikrede afdelinger. Ombudsmanden besøgte samtidig institutionernes interne skoler.

Seks af de otte besøg blev afviklet som virtuelle besøg på grund af COVID-19.

Fokusområder

Under temabesøgene i 2021 fokuserede tilsynsholdene særligt på

- fysisk magtanvendelse
- isolation
- husordener, undersøgelse af personer og opholdsrum samt rusmiddeltest
- undervisningen i interne skoler.

Eksempler på anbefalinger

I forbindelse med besøgene blev der givet en række anbefalinger om emner inden for årets tema – f.eks. anbefalede ombudsmanden institutioner at

- overholde frister for at registrere og indberette fysisk magtanvendelse mv.
- sikre, at forældre informeres om deres rettigheder i relation til magtanvendelse og andre indgreb
- sikre, at medarbejderne er klar over, hvem der kan beslutte at anbringe et barn eller en ung i isolation
- overholde reglerne om undervisning i fuld fagrække og timetal og om fritagelse af undervisning i fag og for aflæggelse af test og prøver
- sikre, at børn og unge tilbydes en screening for at få afdækket et behov for psykiatrisk udredning
- skærpe opmærksomheden på at identificere unge, der er i risiko for at udvikle abstinenser, og sikre behandling.

I løbet af 2022 offentliggøres en temarapport, som sammenfatter hovedkonklusionerne for temabesøgene. Derudover vil temarapporten indeholde ombudsmandens generelle anbefalinger på baggrund af tilsynsbesøgene.

Sikring af hjemmel til indgreb på psykiatriområdet

Lovændring: Folketinget har den 21. december 2021 vedtaget at ændre psykiatriloven på baggrund af bl.a. en ombudsmandsundersøgelse. Et af formålene med lovændringen er at sikre et mere klart hjemmelsgrundlag for visse indgreb på psykiatriområdet.

➤ **Ombudsmandens undersøgelse førte til, at Sundheds- og Ældreministeriet erklærede sig enig i, at der kunne være behov for et mere klart hjemmelsgrundlag.**

I forbindelse med tilsynsbesøg på lukkede psykiatriske afdelinger, som Folketingets Ombudsmand gennemførte i 2019 og 2020, blev ombudsmanden bekendt med et tilbagevendende problem, som gav anledning til en egen drift-undersøgelse. Mange af afdelingerne havde husordener, som indeholdt regler om indgreb over for patienterne, hvor det kunne give anledning til tvivl, om der var den fornødne hjemmel.

Ombudsmandens undersøgelse førte til, at Sundheds- og Ældreministeriet erklærede sig enig i, at der kunne være behov for et mere klart hjemmelsgrundlag. Ministeriet meddelte på den baggrund, at ministeriet ville arbejde for den lovændring, som nu er vedtaget.

Nyhed 20. januar: Ombudsmanden ser på tvang og ulovbestemte indgreb i psykiatrien i 2021

Beboere i botilbud blev overvåget

Hjemmel: Under flere tilsynsbesøg i 2020 – hvor ombudsmanden havde særligt fokus på forholdene for dømtede personer med udviklingshandicap – blev tilsynsholdet bekendt med, at nogle botilbud overvågede eller havde overvåget domsanbragte beboere for at sikre, at beboerne opholdt sig på botilbuddet. Det gav anledning til en egen drift-undersøgelse om hjemlen til generelt at overvåge dømtede beboere på botilbud.

Ombudsmanden var enig med Social- og Ældreministeriet i, at der ikke er hjemmel til, at et botilbud – for at hindre undvigelse – generelt kan overvåge beboere på boligarealer, som den enkelte beboer alene råder over, ved at skaffe sig adgang til beboerens bolig uden samtykke eller kræve, at boligen er indrettet, så personalet kan kigge ind udefra.

FOB 2021-26: Overvågning i botilbud med beboere anbragt i henhold til dom

Tremmesenge og låsesystemer på døgninstitutioner

Selvbestemmelsesret: Det har vidtgående betydning for børn og unge, når institutioner, hvor de bor, opstiller fysiske rammer, der begrænser muligheden for at bevæge sig frit. Derfor holder ombudsmanden ved sine tilsyn øje med, at anvendelse af magt og andre indgreb i børns og unges selvbestemmelsesret er lovlige og proportionale.

Ved et tilsyn på en åben døgninstitution for børn og unge med funktionsnedsættelser blev ombudsmanden opmærksom på to forhold af fysisk karakter, som indebar begrænsninger i bevægelsesfriheden:

- Nogle af børnene sov i tremmesenge (senge med høje sider eller låsesystemer), som forhindrede dem i at forlade sengene ved egen hjælp.
- På nogle af yderdørene anvendtes et låsesystem med dobbelthåndtag og forsinket åbningsmekanisme, der gjorde det svært for nogle børn at åbne dørene.

Ombudsmanden bad Social- og Ældreministeriet om at forholde sig til, om der var hjemmel til at anvende sådanne senge og låsesystemer, og i givet fald inden for hvilke rammer.

➤ **Låsesystemerne på yderdørene var heller ikke reguleret i voksenansvarsloven og serviceloven.**

Ministeriet svarede, at voksenansvarsloven og serviceloven ikke specifikt regulerer brugen af tremmesenge. Men det var ministeriets vurdering, at tremmesenge med høje sider kunne bruges til at beskytte spædbørn og små børn mod at gøre skade på sig selv ved at falde ud af sengen. Brugen til denne gruppe af børn var derfor berettiget.

Blev sengene derimod brugt til større børn, var det som altovervejende hovedregel ikke berettiget. Det kunne dog efter en konkret vurdering være anderledes i forhold til børn og unge med funktionsnedsættelser.

Låsesystemerne på yderdørene var heller ikke reguleret i voksenansvarsloven eller serviceloven. Ministeriet tilkendegav, at på en døgninstitution med små eller mindre børn vil der kunne anvendes et låsesystem for at sikre, at børnene ikke uforvarende går ud på veje eller parkeringspladser og dermed bringer sig selv i fare. Det forudsætter dog, at børnene kan åbne andre yderdøre, f.eks. ud til en have.

Hvis låsesystemet også forhindrede større børn i frit at gå ud, ville der være tale om et indgreb, der havde karakter af magtanvendelse og derfor krævede særskilt hjemmel.

Kommunen (og døgninstitutionen) tilsluttede sig ministeriets svar. Ombudsmanden fandt, at myndighedernes redegørelse var overbevisende, og gik ikke videre med sagen.

Børns retsstilling bør tydeliggøres

Voksenansvarsloven: Når medarbejdere på opholdssteder og døgninstitutioner anvender magt over for børn og unge, skal det ske inden for de rammer, der er fastlagt i lovgivningen. Ofte – men ikke altid – vil det være voksenansvarslovens regler, der gælder. På baggrund af en række tilsynsbesøg rejste ombudsmanden en sag over for Social- og Ældreministeriet for at afklare voksenansvarslovens anvendelsesområde på opholdssteder og døgninstitutioner samt i interne skoler.

➤ **Der gælder forskellige regelsæt for anvendelse af magt over for børn og unge, alt efter hvor de bor og går i skole. Dette stiller store krav til personalet.**

Ombudsmanden kunne på grundlag af sagen konstatere, at der gælder forskellige regelsæt for anvendelse af magt mv. over for børn og unge, alt efter hvor de bor og går i skole. Dette stiller store krav til personalet, som ud over at have kendskab til reglerne også konkret skal vide, hvor hver enkelt barn eller ung bor eller er anbragt.

Ombudsmanden tilkendegav derfor, at han gik ud fra, at ministeriet ville inddrage forholdene i ministeriets arbejde med at tydeliggøre retsstillingen på dette område.

FOB 2021-9: Voksenansvarslovens anvendelse i forhold til aflastningsbørn og elever i interne skoler

Tilsyn med handicaptilgængelighed

Årets tilsyn

Ombudsmanden har besluttet at have fokus på tilgængelighed i sundhedshuse. Ombudsmanden varslede derfor to sundhedshuse om tilsyns-

besøg medio december 2021. Besøgene måtte dog udskydes til 2022 på grund af udviklingen i COVID-19-epidemien.

Tilsyn med tvangsudsendelser

Deltagelse i tvangsmæssige udsendelser

Ombudsmanden fører tilsyn med tvangsmæssige udsendelser, bl.a. ved at overvære nogle af de udsendelser, som iværksættes i løbet af året. I 2021 deltog ombudsmanden i fem tvangsmæssige udsendelser gennemført af de danske myndigheder. Ombudsmanden tilmeldte ikke observationer til Frontex-operationer i 2021.

På baggrund af deltagelsen i de nationale tvangsmæssige udsendelser udtalte ombudsmanden kritik i en af de fem sager. I sagen havde Hjemrejsestyrelsen videregivet fortrolige oplysninger til de lokale myndigheder ved overdragelsen af udlændingen. Hjemrejsestyrelsen beklagede fejlen. Ombudsmanden noterede, at Hjemrejsestyrelsen desuden igangsatte flere tiltag for at sikre, at lignende fejl ikke sker fremover. Bl.a. ville Hjemrejsestyrelsen udarbejde en særskilt

ledsagervejledning, som beskriver reglerne om tavshedspligt.

De øvrige fire tvangsmæssige udsendelser gav ikke anledning til bemærkninger.

Årlig gennemgang

Ombudsmandens tilsyn med tvangsmæssige udsendelser sker – ud over ved deltagelse i tvangsmæssige udsendelser – også ved en årlig skriftlig gennemgang af nogle af de udsendelsessager, der er afsluttet året før.

Ombudsmanden gennemgik i 2021 15 af myndighedernes afsluttede udsendelsessager fra 2020 – seks sager, hvor der blev anvendt magt, og ni uden anvendelse af magt. Ingen af sagerne gav anledning til bemærkninger.

Læs mere på
[Ombudsmandens arbejde
på handicapområdet](#)

Læs mere på
[Tilsyn med udsendelser](#)

Artikler

16 dages tilsynsbesøg i Grønland

Camilla Schroll
Fuldmægtig

Franz Amdi Hansen
Fuldmægtig

Hvordan er forholdene for dem, der er frihedsberøvet af politiet eller kriminalforsorgen i Grønland?

Bliver de frihedsberøvede i Grønland behandlet ordentligt af personalet, og hvordan behandler de hinanden? Har de dømt adgang til arbejde og undervisning? Og kan de anholdte i detentionerne få hjælp, hvis de har brug for det?

Det var nogle af de ting, som ombudsmanden undersøgte under en 16-dages tilsynsrejse til Grønland.

Hovedindtrykket var, at politiet og kriminalforsorgen i Grønland grundlæggende behandler mennesker i deres varetægt hensynsfuldt og værdigt, selv om ombudsmanden gav myndighederne anbefalinger om ændringer på nogle punkter.

Ikke pres på kapaciteten

De seks anstalter i Grønland – der svarer til fængsler – ligger spredt med stor afstand på den grønlandske kyst. Fem af anstalterne er åbne, og de er små – hver af dem har plads til mellem ni og 21 indsatte. De fem åbne anstalter ligger i byerne Tasiilaq, Qaqortoq, Sisimiut, Aasiaat og Ilulissat. Anstalterne falder naturligt ind i bybilledet, de ligner byernes øvrige huse

med facader af træ. De ligger i byerne – i nogle tilfælde i udkanten – og er ikke omgivet af hegn eller mur.

Lidt uden for Nuuk – placeret for sig selv – ligger den nyeste og eneste grønlandske anstalt med lukkede afdelinger, der er omkranset af hegn, ringmur og alarmer. Anstalten har også åbne afdelinger, der ligger uden for ringmuren. Derudover har anstalten, som den eneste i Grønland, særskilte afdelinger til kvinder. Anstalten åbnede i 2019, og den har plads til i alt 76 indsatte – lige så mange, som de åbne anstalter har plads til tilsammen.

Hvert besøg på anstalterne varede en dag, hvor besøgsholdet så anstaltens lokaler og talte med ledelse, personale og indsatte.

Blandt de indsatte var både mænd og kvinder. De fleste var dømt til anstaltsanbringelse (svarende til fængselsstraf), nogle var dømt til forvaring (tidsbestemt anstaltsanbringelse), og andre var tilbageholdt (varetægtsfængslet) i anstalterne.

Hvad er ombudsmandens tilsyn?

En af ombudsmandens opgaver er at føre tilsyn med forholdene for mennesker, der er frihedsberøvede. Han skal holde øje med, at de bliver behandlet ordentligt, og at myndighederne overholder lovgivningen. Derfor kommer ombudsmanden regelmæssigt på tilsynsbesøg i bl.a. fængsler og detentioner.

Ombudsmandens opgaver omfatter også de danske myndigheders virksomhed i Grønland og på Færøerne, herunder kriminalforsorgens og politiets.

Hvordan forløb tilsynsbesøgene i Grønland?

Fire medarbejdere fra ombudsmanden – fordelt på to hold – gennemførte 20 tilsynsbesøg i Grønland i oktober 2021.

Ombudsmandens medarbejdere besøgte seks anstalter, seks af politiets detentioner og otte kommunefogeder.

Tre besøg i Østgrønland blev gennemført virtuelt, og to besøg hos kommunefogeder i Vestgrønland blev gennemført telefonisk. De resterende 15 besøg blev alle gennemført fysisk.

Stort set alle steder var der færre indsatte, end der var plads til, og der manglede ikke personale. Så der var – i modsætning til i Danmark – ikke pres på anstaltens kapacitet.

Fortsat en del af lokalsamfundene

Indsatte har ligesom i Danmark ret og pligt til at være beskæftiget, f.eks. med arbejde eller uddannelse. Men i Grønland skal indsatte i åbne anstalter så vidt muligt være beskæftiget uden for institutionen. Tanken er, at de indsatte ikke skal afskæres fra samfundet omkring dem, men at de derimod i videst muligt omfang fortsat skal være en del af lokalsamfundene, så de kan fungere i dem, når de bliver løsladt.

Det fremgik under besøgene, at de indsatte dagligt passede deres arbejde uden for anstalterne. Det kunne være på en fisketrawler, på en fiskefabrik, på en kirkegård, i et supermarked, hos en automekaniker eller ved byggeriet af en ny lufthavn i byen Ilulissat.

Denne åbenhed i forhold til det omgivende samfund gælder ikke i samme omfang for indsatte på de lukkede afdelinger i anstalten i Nuuk – og heller ikke for indsatte i de åbne anstalter, der endnu ikke har fået tilladelse til udgang.

Beskæftigelsen uden for anstalterne er desuden afhængig af lokale forhold. Der er ikke i alle byer lige gode muligheder for at komme i arbejde. Heller ikke alle byer har uddannelsesinstitutioner og lærerkræfter, og kun anstalten i Nuuk har ansat en lærer til at undervise de indsatte i anstalten. De små enheder i de små samfund, der ligger fjernt fra hinanden, skaber dermed begrænsninger.

Relationer

Der er få tilfælde af magtanvendelse i de grønlandske anstalter. Personale og indsatte oplyste under besøgene, at det hænger sammen med, at ansatte og indsatte har en god dialog, at der er gensidig respekt og tillid imellem dem, og at deres indbyrdes relation er relativt tæt.

Forekomsten af vold og trusler mellem de indsatte er efter det oplyste også lav, og det generelle billede er, at der – i det omfang der forekommer vold og trusler mellem indsatte – ikke er tale om voldsomme episoder og overgreb. Kriminalforsorgen oplyste, at der ikke er organiseret bandekriminalitet i Grønland. Dermed er der heller ikke i anstalterne repressalier, vold og trusler, der knytter sig til bandegrupperinger.

Besøgsholdene konstaterede imidlertid, at der i enkelte anstalter var chikane og mobning blandt de indsatte – at stærke indsatte chikanerede og i nogle tilfælde rottede sig sammen mod svagere indsatte. Styrkeforholdet havde f.eks. at gøre med, hvilken kriminalitet den indsatte var dømt for, eller hvor han kom fra. Nogle indsatte blev således mobbet, fordi de var dømt for seksualforbrydelser, mens andre blev chikaneret, fordi de kom fra Østgrønland. Det førte til, at enkelte indsatte for at beskytte sig selv valgte at isolere sig fra fællesskabet med andre indsatte. I en af anstalterne kunne det imidlertid ikke lade sig gøre, fordi de indsatte kunne låse sig ind på hinandens værelser.

Anbefalinger til kriminalforsorgen i Grønland

Besøgene førte til en række anbefalinger til ledelsen af kriminalforsorgen i Grønland, bl.a. om at

- sikre, at personalet i anstalterne oplyses om, hvordan man forebygger og bliver opmærksom på skadevirkninger af isolation
- sikre, at der i anstalterne er øget opmærksomhed på dokumentation for grundlaget for observations- og sikringscelleanbringelse og behovet for opretholdelse heraf
- gennemgå anstaltternes husordener med henblik på at sikre, at de er i overensstemmelse med de gældende regler
- sikre, at husordenerne bliver gjort let tilgængelige for de indsatte
- indføre en fast procedure for screening af, om indsatte er selvmordstruede.

Kommunefogeder holder ro og orden

Kommunefogederne er civile borgere uden politiuuddannelse, der hjælper politiet i bygder, hvor der ikke er en politistation. De tager sig af mange forskellige opgaver og skal f.eks. både inddrive bøder og hjælpe med at opretholde ro og orden.

Bliver der begået en forbrydelse i en bygd, kan det være nødvendigt for den lokale kommunefoged at anholde gerningsmanden, indtil politiet kommer frem. I nogle bygder er der ikke en detention, og kommunefogeden må i stedet bruge f.eks. kommunens eller sundhedsvæsenets bygninger til frihedsberøvelsen. Det sker dog ganske sjældent.

I andre bygder er der ganske vist en detention – men efter et tilsynsbesøg i Grønland i 2013

drøftede ombudsmanden sikkerheden i netop de grønlandske detentioner uden fast politibetjening med de ansvarlige myndigheder. Ombudsmandens medarbejdere havde besøgt en detention, der ikke indeholdt noget teknisk anlæg, som de frihedsberøvede kunne bruge til at tilkalde kommunefogeden. De, der var anbragt i detentionen, kunne derfor kun tilkalde hjælp eller komme på toilettet, hvis kommunefogeden var til stede. Herudover fortalte en kommunefoged, at han altid visiterede de frihedsberøvede sådan, at de kun havde undertøj på og derudover havde nogle tæpper. Det gjaldt også, hvis de skulle overnatte i detentionen.

Besøget i 2013 førte til, at reglerne på området blev ændret. Nu skal kommunefogederne holde de frihedsberøvede under opsyn hele tiden. Kommunefogederne modtog også nye instruktioner om visitation.

Sagen er offentliggjort på [Ombudsmandens hjemmeside](#) som FOB 2017-33.

Da medarbejderne fra ombudsmanden besøgte otte kommunefogeder i oktober 2021, var det bl.a. for at følge op på problemstillingerne fra 2013. Ombudsmandens medarbejdere spurgte derfor kommunefogederne, hvordan de foretog en frihedsberøvelse. Svarene gav ikke ombudsmanden grund til at tro, at der var problemer med frihedsberøvede, som ikke kunne kontakte kommunefogeden, eller som blev visiteret unødigt indgribende. Det tyder altså på, at der er sket en forbedring. Ud over ændringen af reglerne og de nye instruktioner skyldes det nok også, at der er blevet iværksat en række initiativer for at uddanne kommunefogederne. Nogle kommunefogeder fortalte dog, at de endnu ikke havde gennemført det fulde uddannelsesforløb. Det anbefalede ombudsmanden derfor Politimesteren i Grønland at sikre.

Kan du høre, hvad jeg siger?

Det er ikke kun i kommunefogedernes detentioner, der kan opstå problemer i forhold til de frihedsberøvedes mulighed for at tilkalde hjælp. Politistationerne i Grønland lukker kl. 16, bortset fra stationen i Nuuk, der er døgnbemandet. Når der ikke er politi til stede på stationen, sikres de frihedsberøvedes sikkerhed ved hjælp af bl.a. kaldeanlæg og kameraovervågning. Medarbejderne fra ombudsmanden kunne konstatere, at disse installationer ikke virkede alle steder. F.eks. var der et kaldeanlæg, hvor man kun kunne høre, at anlægget blev aktiveret, men ikke, hvad der blev sagt. Ombudsmanden anbefalede, at fejlene blev udbedret.

Anbefalinger til Politimesteren i Grønland

På baggrund af besøgene hos politiet og kommunefogederne har ombudsmanden anbefalet Politimesteren i Grønland bl.a. at

- skærpe fokus på politiets egenkontrol med de fysiske forhold i detentionerne, herunder i forhold til at kaldeanlæg og videoovervågning fungerer
- sørge for, at kommunefogederne sidemandsoplæres og deltager i kursus for kommunefogeder
- øge fokus på at oplære medarbejdere, der ikke er uddannet i Grønland, i de grønlandske regler om detentionsanbringelser
- skærpe fokus på at sikre korrekt og dækkende dokumentation
- overveje, om der er behov for at fastsætte regler om et mere intensivt tilsyn med frihedsberøvede, der skal tilses af en læge, men anbringes i detentionen før lægetilsynet.

**Kan man få
aktindsigt
parallelt med
en kommissions-
eller advokat-
undersøgelse?**

Martin Dyhl-Polk
Fuldmægtig

Stephan Andreas Damgaard
Souschef

I de senere år er der iværksat flere kommissions- og advokatundersøgelser af sagsforløb i centraladministrationen. Betyder det noget for retten til at få aktindsigt i samme sagsforløb?

Uanset om vi får vores nyheder fra nettet, aviser, tv eller noget helt fjerde, har vi sandsynligvis læst eller set noget i dag, der er blevet underbygget af aktindsigt – altså indsigt i offentlige myndigheders egne dokumenter.

Aktindsigt kan hjælpe medier og journalister med at indsamle viden om, hvordan myndighederne agerer – om, hvad de tænker og gør ved samfundsproblemer, hvordan ideer og forhandlinger bliver til politik og regler, og hvad embedsmænd og folkevalgte gør med det ansvar, de har fået betroet.

Det er et af de vigtigste formål med offentlighedsloven.

Men hvad sker der, når et sagsforløb i det offentlige skal behandles i en kommissions- eller advokatundersøgelse? Bliver retten til aktindsigt så indskrænket – og også før undersøgelsen kommer i gang?

Det spørgsmål opstod i flere af ombudsmandens sager i 2021. Sagerne handlede alle om journalisters ret til aktindsigt i materiale om den såkaldte minksag.

Aflivning af mink

På et pressemøde 4. november 2020 blev det offentliggjort, at regeringen havde besluttet, at alle mink i Danmark skulle aflives.

I månederne efter gav minksagen anledning til en omfattende offentlig debat om lovgrundlaget for beslutningen om aflivning. Og flere journalister ønskede at få aktindsigt i materiale om forløbet.

Samtidig var det forventningen, at minksagen skulle undersøges af navnlig en såkaldt granskningskommission – senere nedsat som Minkkommissionen i april 2021.

Minkkommissionen

Granskningskommissioner er en ny undersøgelsesform, der blev indført i 2021 ved en ændring af den tidligere lov om undersøgelseskommissioner. Granskningskommissioner nedsættes af Folketinget, hvor undersøgelseskommissioner nedsættes af regeringen. I øvrigt gælder i vidt omfang de samme regler for de to undersøgelsesformer – f.eks. om arbejdsmåde, vidne- og oplysningspligt og de berørte personers retsstilling.

Formålet med offentlighedsloven

I offentlighedslovens § 1 er lovens formål angivet. Der står følgende:

”§ 1. Loven har til formål at sikre åbenhed hos myndigheder m.v. med henblik på navnlig at understøtte

- 1) informations- og ytringsfriheden,
- 2) borgernes deltagelse i demokratiet,
- 3) offentlighedens kontrol med den offentlige forvaltning,
- 4) mediernes formidling af informationer til offentligheden og
- 5) tilliden til den offentlige forvaltning.”

Som grundlag for arbejdet med en ny offentlighedslov afgav Offentlighedskommissionen betænkning nr. 1510/2009 om offentlighedsloven. I betænkningen er anført bl.a., at offentlighed ”giver befolkningen adgang til forvaltningens sager og dokumenter og dermed mulighed for at føre kontrol med forvaltningsmyndighedernes udførelse af deres opgaver. I den forbindelse er det navnlig mediernes, som via deres dækning og undersøgelse af sager, der er under behandling i den offentlige forvaltning, står centralt som offentlighedens kontrollant”.

Der er også ligheder, når det gælder aktindsigt.

Myndigheder må nemlig ikke uden samtykke fra en *nedsat undersøgelses- eller granskningskommission* give aktindsigt efter offentlighedsloven i materiale, der indgår i undersøgelsen. Denne regel, som findes i lov om undersøgelseskommissioner og granskningskommissioner, er begrundet i hensynet til kommissionens arbejde.

I tilknytning hertil står der i forarbejderne til offentlighedsloven, at den såkaldte generalklausul i § 33, nr. 5, kan anvendes til at tilbageholde dokumenter mv., som må forventes at komme til at indgå i en *kommende undersøgelseskommissions* arbejde. I den konkrete vurdering af aktindsigt skal det indgå, hvor nært forestående nedsættelsen af undersøgelseskommissionen er, og om der er tale om centrale dokumenter og oplysninger.

Gælder det samme for materiale til en *kommende granskningskommission*, f.eks. Minkkommissionen? Det var Statsministeriets opfattelse i en ombudsmandssag fra 2021 – og det kunne om-

budsmanden ikke kritisere i lyset af de væsentlige ligheder, der er mellem undersøgelses- og granskningskommissioner.

I sagen havde Statsministeriet i januar 2021 afslået at give en journalist aktindsigt i nogle talepapirer, som ministeriet forventede skulle indgå i Minkkommissionens arbejde. Og det afslag var altså i orden, konkluderede ombudsmanden.

Sagen er offentliggjort på [Ombudsmandens hjemmeside](#) som FOB 2021-13.

Det hemmelige action card

I en anden af ombudsmandens sager fra 2021 opstod der et lignende spørgsmål – denne gang i forbindelse med en såkaldt advokatundersøgelse.

Advokatundersøgelser er en undersøgelsesform, der – ligesom kommissionsundersøgelser – ofte anvendes til at foretage en uvildig undersøgelse af sagsforløb i det offentlige. Men i modsætning til kommissionsundersøgelser gælder der ikke særlige lovregler for advokatundersøgelser, f.eks. om arbejdsmåden eller vidne- og oplys-

ningspligt. Der gælder heller ikke lovregler om aktindsigt i materiale til en kommende eller verserende advokatundersøgelse.

Sagen hos ombudsmanden handlede også denne gang om forløbet omkring aflivning af mink. Sagen tog afsæt i det forløb, der fandt sted, efter regeringen i november 2020 havde offentliggjort, at alle mink i Danmark skulle aflives. Da regeringens beslutning skulle gennemføres, brugte politiet et såkaldt action card med beskrivelse af, hvad politiet kunne sige og vejlede om i kontakten med minkavlerne.

I starten af 2021 forventede myndighederne, at forløbet omkring politiets action card skulle behandles i en advokatundersøgelse adskilt fra Minkkommissionen. Samtidig ønskede flere journalister at få aktindsigt i action cardet.

Rigspolitiet og Justitsministeriet afslog imidlertid at give aktindsigt. Myndighederne henviste til generalklausulen i offentlighedslovens § 33, nr. 5, og mente, at udlevering af politiets action card kunne skade den forventede advokatundersøgelse.

Nogle journalister klagede til ombudsmanden, som undersøgte spørgsmålet.

Skadevirkningerne ved aktindsigt

I sin udtalelse understregede ombudsmanden, at offentlighedslovens generalklausul kun er tiltænkt helt særlige situationer.

Ombudsmanden var enig med myndighederne i, at hensynet til at undgå at skade en verserende eller en kommende advokatundersøgelse var et sagligt hensyn, som principielt set kunne begrunde et afslag på aktindsigt.

Men skadevirkningerne måtte være konkretiseret og sandsynliggjort.

I den konkrete sag mente ombudsmanden ikke, der var forhold, som gav grund til at tro, at aktindsigt kunne skade den forventede advokatundersøgelse.

Der var eksempelvis ikke risiko for påvirkning af vidner, fordi advokatundersøgelsen slet ikke skulle omfatte vidneforklaringer. Justitsministeriet havde heller ikke peget på mulige skadevirkninger ved afgivelse af skriftligt materiale til den forventede undersøgelse.

Til støtte for afslaget på aktindsigt i action cardet havde Rigspolitiet og Justitsministeriet anført, at udlevering af materialet kunne føre til, at medierne foretog sideløbende undersøgelser af de spørgsmål, som skulle indgå i advokatundersøgelsen.

Det argument var ombudsmanden dog ikke enig i. Efter ombudsmandens opfattelse var et hensyn til at undgå mediers sideløbende undersøgelser ikke i sig selv et sagligt hensyn efter offentlighedsloven.

Efter ombudsmandens udtalelse genoptog myndighederne sagen og gav aktindsigt i politiets action card.

Sagen er offentliggjort på [Ombudsmandens hjemmeside](#) som FOB 2021-24.

Mediers sideløbende undersøgelser

Med sin udtalelse om politiets action card tog ombudsmanden afsæt i et af offentlighedslovens hovedformål: at understøtte offentlighedens kontrol med myndighederne igennem mediernes dækning og undersøgelser – f.eks. ved at understøtte, at forhold i det offentlige, der er genstand for kritik, klarlægges.

Bortset fra de særlige regler om aktindsigt og kommissioner er udgangspunktet altså klart:

Retten til aktindsigt efter offentlighedsloven gælder, uanset om der er taget initiativ til undersøgelser af det sagsforløb mv., som de ønskede oplysninger angår.

Med andre ord har journalister ret til at gøre brug af offentlighedsloven, når de undersøger og graver i et sagsforløb i det offentlige – også selv om det eksempelvis er omfattet af en kommende

advokatundersøgelse eller er genstand for parlamentarisk kontrol, f.eks. folketingssamråd og -forespørgsler.

Som ombudsmanden skrev i sin udtalelse om politiets action card: Jo bedre indsigt medierne kan få i en sag, desto større er sandsynligheden også for, at sagen kan beskrives retvisende i mediedækningen.

**Hvem hjælper
dømte personer
med udviklings-
handicap til et
liv uden krimi-
nalitet?**

Franz Amdi Hansen
Fuldmægtig

Morten Engberg
Afdelingschef

Ombudsmanden undersøgte reglerne om kommunernes kriminalpræventive tilsyn med dømte personer med udviklingshandicap. Undersøgelsen viste, at tilsynspligten ikke omfattede de personer, som er underlagt de mest indgribende foranstaltninger.

"Tiltalte," står der på dommens sidste side, "skal anbringes i institution for personer med vidtgående psykiske handicap, således at hun efter bestemmelse fra kommunen kan overføres til sikret afdeling.

Der fastsættes ingen længstetid for foranstaltningen."

Sådan kan en dom i en sag om en tiltalt med udviklingshandicap lyde. For selv om det fremgår af straffeloven, at personer med mentale handicap i visse tilfælde ikke straffes, kan de i stedet idømmes en såkaldt foranstaltningsdom.

Dømte personer med udviklingshandicap er undergivet et kompliceret regelsæt, der giver mulighed for indgreb i grundlæggende rettigheder. Samtidig er der tale om en gruppe, der i mange tilfælde har vanskeligt ved at sætte sig ind i, hvordan de har krav på at blive behandlet, og hvornår de kan klage. Derfor valgte ombudsmanden forholdene for denne gruppe som tema for sine tilsynsbesøg på voksenområdet i 2020.

Er det kommunerne, der skal hjælpe?

I forbindelse med forberedelsen af temaet undersøgte ombudsmanden bl.a., hvem der har ansvaret for at hjælpe de dømte til et liv uden kriminalitet. Risikoen for, at den dømte begår ny kriminalitet, vil således ofte være afgørende for, om en foranstaltning ændres eller ophæves.

Dette skete ud fra overvejelser om, at hvis der ikke iværksættes en tilstrækkelig kriminalpræventiv indsats over for dømte med udviklingshandicap, kan de ende med at være frihedsberøvede i længere tid, end hvis der arbejdes målrettet med at forebygge ny kriminalitet.

Ombudsmanden har i september 2021 offentliggjort sin "Temarapport 2020 – Dømte personer med udviklingshandicap" på sin hjemmeside. Her kan man bl.a. læse om de anbefalinger, som ombudsmanden har afgivet over for de 17 botilbud for dømte personer med udviklingshandicap, som ombudsmanden besøgte i 2020, og ombudsmandens anbefalinger til de ansvarlige ministerier.

Kort om foranstaltningsdomme

En foranstaltningsdom kan gå ud på, at den dømte skal anbringes på et botilbud eller en sikret afdeling.

Det kan også fastsættes, at en kommune senere kan bestemme, at den dømte skal overføres til en sikret afdeling.

En person, som er dømt til anbringelse på et botilbud eller en sikret afdeling, er frihedsberøvet. Han eller hun skal derfor have en særlig tilladelse for at forlade institutionen.

Foranstaltningsdomme kan enten være med eller uden **længstetid**.

- Foranstaltninger **med** længstetid kan forlænges.
- Det skal med nogle års mellemrum vurderes, om foranstaltninger **uden** længstetid skal ophæves.
- Foranstaltningerne må ikke opretholdes i længere tid og videre omfang end nødvendigt.

Retssikkerhedslovens § 16 a bestemmer, at kommunerne skal føre ”et kriminalpræventivt tilsyn med personer, som i henhold til dom eller kendelse eller som vilkår for tiltalefrafald eller prøveløsladelse skal undergives tilsyn af de sociale myndigheder”.

Ombudsmanden stillede derfor to spørgsmål til det daværende Social- og Indenrigsministerium (og senere også til det nuværende Social- og Ældreministerium) om kommunernes rolle:

Har kommunerne pligt til at føre et kriminalpræventivt tilsyn med personer, der er dømt til anbringelse i en institution?

Retssikkerhedslovens § 16 a omfatter efter sin ordlyd personer, der er dømt til at undergive sig tilsyn – men anklagemyndigheden beder normalt ikke retten om at bestemme, at den dømte både skal undergives tilsyn og anbringes på en institution.

Normalt er personer, der er dømt til anbringelse på et botilbud eller en sikret afdeling, altså ikke dømt til også at undergive sig tilsyn. Betyder det, at kommunerne ikke skal føre et kriminalpræventivt tilsyn med disse dømte personer

med udviklingshandicap? – spurgte ombudsmanden.

Ministeriet svarede, at ordlyden af retssikkerhedslovens § 16 a forudsætter, at pligten til at føre et kriminalpræventivt tilsyn kun indtræder, hvis det er bestemt i en dom eller kendelse, at en person skal være undergivet tilsyn af de sociale myndigheder. Derimod vil der efter ministeriets opfattelse ikke være pligt til at føre et kriminalpræventivt tilsyn, hvis det blot er bestemt, at en person skal anbringes på en institution.

Ministeriet påpegede samtidig, at personer, der er anbragt på en institution, vil være underlagt den visiterende kommunes personrettede tilsyn efter serviceloven, ligesom de vil være i kontakt med personalet på botilbuddet.

Hvad indebærer pligten til at føre et kriminalpræventivt tilsyn?

Det er ikke nærmere beskrevet i retssikkerhedslovens § 16 a, hvad kommunens kriminalpræventive tilsyn indebærer. Dog fremgik det af en håndbog fra Socialstyrelsen om sigtede og domfældte borgere med udviklingshæmning,

at § 16 a kan forpligte kommunerne til at iværksætte kriminalpræventive indsatser. Ombudsmanden spurgte ministeriet, om det var sådan, kommunernes pligt skulle forstås.

Hertil svarede ministeriet, at retssikkerhedslovens § 16 a ikke – på trods af hvad der fremgik af håndbogen – pålægger kommunerne at iværksætte kriminalpræventive indsatser, men at kommunerne ud fra reglerne i bl.a. service-loven kunne være forpligtede til at iværksætte socialpædagogiske indsatser, der også ville kunne virke kriminalpræventivt.

Ombudsmanden konkluderede, at han ikke kunne tilsidesætte den opfattelse af kommunernes opgaver efter retssikkerhedslovens § 16 a, som Social- og Indenrigsministeriet og senere Social- og Ældreministeriet havde fremlagt, da den kunne rummes inden for ordlyden af bestemmelsen.

Samlet set vil det sige, at § 16 a har et ganske begrænset indhold:

- Den omfatter ikke de dømte personer med udviklingshandicap, der er dømt til anbringelse på en institution, og omfatter dermed kun dem, der er underlagt de mindst indgribende foranstaltninger,
- og den pålægger ikke kommunerne en forpligtelse til at iværksætte kriminalpræventive indsatser over for de personer, der er omfattet af bestemmelsen.

Men man kunne rejse det spørgsmål, om lovgivningsmagten havde været bevidst om og overvejet hensigtsmæssigheden af denne retstilstand, da retssikkerhedslovens § 16 a blev vedtaget.

Ombudsmanden orienterede derfor Social- og Ældreministeriet samt Folketingets Retsudvalg og Folketingets Social- og Ældreudvalg om sagen.

Sagen er offentliggjort på ombudsmandens hjemmeside som FOB 2021-23.

Ombudsmandens tilsynsbesøg

I løbet af 2020 besøgte ombudsmanden som led i temaet på voksenområdet 17 botilbud, hvor der boede dømte personer med udviklingshandicap.

Ombudsmandens tilsynsbesøg bliver gennemført i samarbejde med Institut for Menneskerettigheder og DIGNITY – Dansk Institut Mod Tortur. De besøghold, som gennemførte tilsynsbesøgene, bestod derfor af medarbejdere fra både ombudsmanden og de to institutter.

Besøgene viste, at der på mange botilbud gøres en betydelig socialpædagogisk indsats over for beboerne, herunder beboere, som har en foranstaltningsdom. Ombudsmanden var tilbageholdende med at vurdere denne indsats nærmere, da han og hans medarbejdere ikke har de faglige kompetencer til at tage stilling til en socialpædagogisk indsats, herunder om indsatsen kan virke kriminalpræventivt. På baggrund af oplysninger fra botilbuddene lagde ombudsmanden dog til grund, at den iværksatte indsats også kunne virke kriminalpræventivt – men bemærkede, at botilbuddene i mange tilfælde ikke havde fastlagt, hvilke konkrete socialpædagogiske mål der skulle nås med henblik på at forebygge ny kriminalitet.

**Pensionisten,
der reddede
sit fritidshus**

Martin Østergaard-Nielsen
Kommunikationsrådgiver

En 72-årig pensionist fik afslag af Hjørring Kommune på at låne penge til at betale ejendomsskatterne på sin fritidsbolig. Han klagede til ombudsmanden.

En mand blev for nogle år siden alvorligt syg. Han tog i den forbindelse sin økonomiske situation op til overvejelse og begyndte at planlægge, hvordan han skulle få tingene til at hænge sammen i sin alderdom.

”Jeg kiggede ind i en fremtid, hvor jeg hovedsagelig havde min folkepension at gøre godt med. Det er ikke særlig mange penge, så jeg måtte skære nogle hjørner af min økonomi for ikke at blive nødt til at gå fra hus og hjem,” fortæller den nu 72-årige pensionist, der er magister i kunsthistorie og middelalderarkæologi, og som tidligere har undervist i kunsthistorie på Københavns Universitet og drevet sin egen antikvitetsbutik.

En af de beslutninger, han traf, var at anmode Hjørring Kommune om at låne penge til at betale ejendomsskatterne på den fritidsbolig, han ejer ved Rubjerg Knude lige nord for Løkken på den nordlige del af Vesterhavskysten.

”Det er et stuehus, der ligger i et nedlagt landbrug i en del af landet, som jeg er meget nært knyttet til. Selv om jeg bor i Østjylland, så kommer jeg oprindeligt fra Frederikshavn, og hver gang, jeg kommer op til mit fritidshus og hører den lokale, bløde, nordjyske dialekt, føler jeg, at jeg er kommet hjem til min fødeegn.”

Afslag fra kommunen

Hjørring Kommune afslog imidlertid mandens anmodning. Det skete, med henvisning til bl.a. at hans fritidsbolig ikke var registreret som et sommerhus i Bygnings- og Boligregistret (BBR). Derudover mente kommunen ikke, at fritidshuset var et sommerhus i sommerhuslovens forstand, eftersom der var tale om et stuehus til en nedlagt landejendom.

Det synspunkt forstod manden ikke noget af.

”Nogle år tidligere havde jeg specifikt fået at vide af SKAT, at et nedlagt landbrug godt kunne være et fritidshus og dermed være en bolig, man som pensionist kunne få fastfrosset sine ejendomsskatter for, så jeg kunne slet ikke følge kommunens argumentation.”

Manden klagede til Ankestyrelsen som tilsynsmyndighed over kommunens afslag. Ankestyrelsen afviste dog at rejse en tilsynssag og henviste ham i stedet til Folketingets Ombudsmand. Han sendte derfor sin klage videre til ombudsmanden. Men i mellemtiden havde kommunens afslag fået mærkbare økonomiske konsekvenser for ham.

”Jeg havde ikke råd til at betale de ejendomsskatter, som jeg ikke kunne få fastfrosset, så Hjørring Kommune begyndte at tvangsinddrive pengene hos mig. Det betød, at der var andre regninger, jeg ikke kunne betale, og jeg sidder i gæld i dag.”

Ikke grundlag for afslag

Da Folketingets Ombudsmand modtog pensionistens klage, bad ombudsmanden Hjørring Kommune om at begrunde sit afslag nærmere.

Efterfølgende bad ombudsmanden også Skatteministeriet om at udtale sig nærmere om anvendelsen af den paragraf, som hele sagen drejede sig om, nemlig § 1 i lov om lån til betaling af grundskyld m.v.

Ombudsmanden ville undersøge, om Hjørring Kommune havde ret i sin opfattelse af, at en fritidsbolig skal være registreret som et sommerhus i Bygnings- og Boligregistret, før man som pensionist under visse betingelser kan få lov at låne penge af kommunen til betaling af sin ejendomsskat.

Skattestyrelsen svarede på vegne af Skatteministeriet, at sådan en betingelse fandtes ikke i loven – registreringen i Bygnings- og Boligregistret er altså ikke afgørende, mente styrelsen.

I sin udtalelse tilsluttede ombudsmanden sig Skattestyrelsens opfattelse.

”Jeg er enig i det, som Skattestyrelsen har anført,” skrev ombudsmanden. ”Bestemmelsen i § 1 (...) anvender begrebet ’fritidsbeboelse’, og der er efter min opfattelse hverken i bestemmelsens ordlyd eller dens forarbejder holdepunkter for at anlægge en fortolkning af bestemmelsen, hvorefter det er et krav for opnåelse af lån, at fritidsbeboelsen skal være registreret som et sommerhus i Bygnings- og Boligregistret.”

Folketingets Ombudsmand udtalte på den baggrund, at Hjørring Kommune ikke med denne begrundelse havde grundlag for at afslå at låne pensionisten penge til at betale sine ejendomsskatter. Og ombudsmanden henstillede, at kommunen genoptog sagen med henblik på at træffe en ny afgørelse.

Holdt fast i huset

Ombudsmandens udtalelse blev modtaget med stor lettelse hos den 72-årige pensionist. Mens ombudsmanden behandlede sagen, havde Hjørring Kommune nemlig sat mandens fritidshus på tvangsauktion. Den blev dog nu aflyst, og huset fik lov at blive på hans hænder.

Derudover er han generelt meget tilfreds med ombudsmandens behandling af hans klage. ”Jeg må sige, at Folketingets Ombudsmand håndterede sagen forbilledligt. Og jeg er meget glad for, at den endte, som den gjorde,” siger han.

Kommunen har efterfølgende bevilget manden lån til betaling af ejendomsskatter med tilbagevirkende kraft til 2017 og tilbageført en vis del af det beløb, som han var blevet opkrævet i gebyrer.

”Det betød, at jeg har kunnet betale nogle andre, meget vigtige regninger samt holde fast i huset ved Rubjerg Knude, hvor jeg tilbringer de lyse måneder hvert eneste år.”

Adgangen til at få lån til betaling af ejendomsskat fremgår af § 1 i lov om lån til betaling af grundskyld m.v. (lovbekendtgørelse nr. 256 af 25. februar 2021).

For at kunne låne til ejendomsskatter skal man:

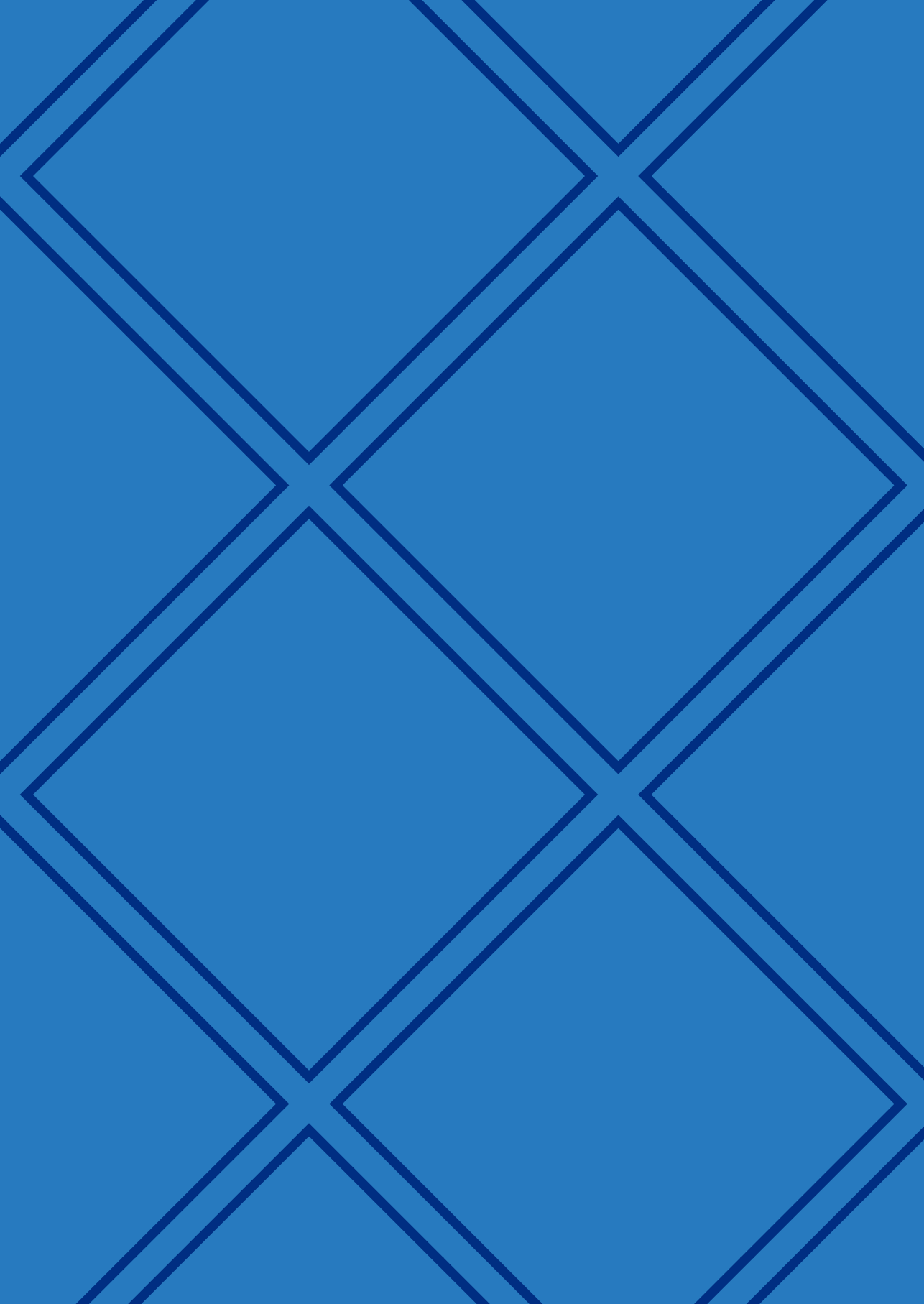
- have nået folkepensionsalderen eller modtage efterløn eller pension
- eje en ejendom, der indeholder en beboelseslejlighed
- benytte ejendommen til helårs- eller fritidsbeboelse

- have friværdi nok i boligen
- have en så høj offentlig vurdering, at den dækker lånet
- stille kommunen sikkerhed for lånet i ejendommen.

Man kan få lån til ejendomsskat til alle typer af ejendomme. Det er dog et krav, at man selv eller medlemmer af ens husstand anvender ejendommen til beboelse, og at den således ikke bruges primært til udlejning. Man kan kun få lån til én ejendom ad gangen.

Året kort

Året i tal

De følgende sider indeholder hovedtal for ombudsmandens sagsbehandling i 2021. På [Ombudsmandens hjemmeside](#) findes nærmere information om ombudsmandens arbejde og om de regler, der gælder for ombudsmandens virksomhed.

Afsluttede sager¹

2021

5.587 sager

2020

6.207 sager

2019

5.574 sager

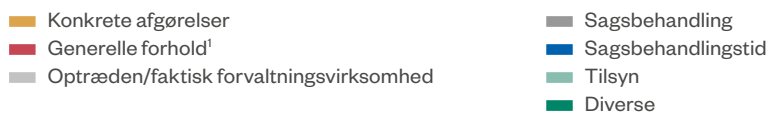
1) Inkluderer ikke administrative sager og normalt ikke sager, som er indgået i samlede gennemgange i forbindelse med generelle egen drift-undersøgelser.

Hvad endte sagerne med?

	Afsluttede sager
1. Undersøgelser	
Fulde undersøgelser	200
– heraf med kritik, henstilling, anbefalinger mv.	78
Afkortede undersøgelser ¹	615
Undersøgelser, i alt	815
2. Anden form for behandling og hjælp til borgerne	
Forskellige former for intervention i sager, hvor mulighederne for behandling af sagerne hos myndighederne ikke var udtømt	1.958
– heraf sager videresendt til myndigheder	1.036
Ombudsmandens gennemgang af sagerne førte ikke til nærmere undersøgelser	1.334
Besvarelse af forespørgsler, vejledning mv.	493
Anden form for behandling og hjælp til borgerne, i alt	3.785
3. Afvisninger af formelle grunde	
Klagerne var indgivet for sent til ombudsmanden	112
Mulighederne for at klage til myndighederne var ikke udnyttet – og kunne ikke længere udnyttes	50
Sagerne angik domstole, dommere eller forhold, som var eller kunne forventes bedømt af domstolene, og faldt dermed uden for ombudsmandens kompetence	200
Sagerne angik forhold vedrørende Folketinget, herunder lovgivningsspørgsmål, og faldt dermed uden for ombudsmandens kompetence	75
Klagerne vedrørte andre forhold uden for ombudsmandens kompetence, herunder private retsforhold	296
Klagerne blev ikke præciseret tilstrækkeligt til, at de kunne behandles, eller klagerne blev tilbagekaldt	218
Ombudsmanden erklærede sig inhabil	0
Henvendelserne var anonyme	36
Afvisninger af formelle grunde, i alt	987
Total (1-3)	5.587

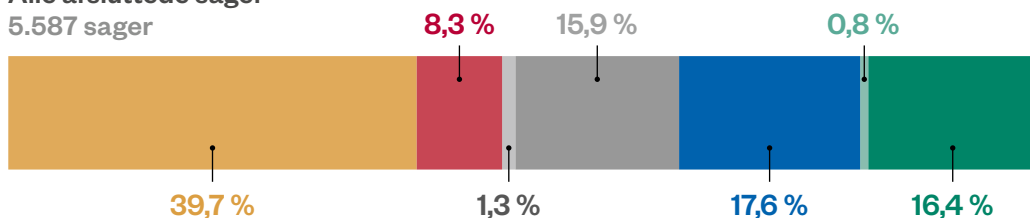
1) Afkortede undersøgelser omfatter især sager, hvor ombudsmanden har undersøgt en klage, men uden at høre myndighederne, fordi der ikke var udsigt til, at han kunne give kritik eller henstilling. Til kategorien regnes bl.a. også sager, som myndighederne har genoptaget, efter at ombudsmanden har bedt om en udtalelse (25 tilfælde i 2021).

Hvad handlede sagerne om?

Alle afsluttede sager

5.587 sager

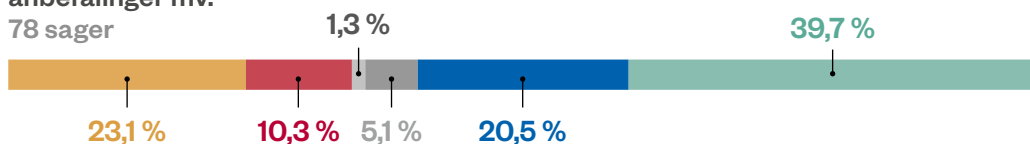
Undersøgelsessager

815 sager

Sager med kritik, henstilling, anbefalinger mv.

78 sager

1) Generelle forhold omfatter f.eks. de overordnede forhold på en institution, om en bekendtgørelse har hjemmel i loven, eller om en myndigheds generelle praksis på et bestemt område er i orden.

Hvilke myndigheder mv. var involveret?

Afsluttede sager i 2021 fordelt på overordnede myndigheder mv.

Overordnet myndighed mv.	Undersøgelser		Anden form for behandling og hjælp til borgerne	Afvisninger af formelle grunde	Sager i alt
	Med kritik, henstilling, anbefalinger mv.	Uden kritik, henstilling, anbefalinger mv.			
A. Statslige myndigheder mv. fordelt på ministerområder¹					
Beskæftigelsesministeriets område	0	12	61	11	84
Børne- og Undervisningsministeriets område	1	7	28	0	36
Erhvervsministeriets område	1	47	103	19	170
Finansministeriets område	0	0	12	0	12
Forsvarsministeriets område	2	11	14	3	30
Indenrigs- og Boligministeriets område	0	3	10	2	15
Justitsministeriets område	11	173	421	50	655
Kirkeministeriets område	0	4	33	3	40
Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets område	1	6	21	1	29
Kulturministeriets område	0	4	31	3	38
Miljøministeriets område	0	5	31	3	39
Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris område	0	3	22	2	27
Skatteministeriets område	8	50	181	32	271
Social- og Ældreministeriets område	8	241	454	127	830
Statsministeriets område	1	7	27	1	36
Sundhedsministeriets område	3	17	202	15	237
Transportministeriets område	2	23	58	4	87
Uddannelses- og Forskningsministeriets område	1	12	64	8	85
Udenrigsministeriets område	0	3	24	2	29
Udlændinge- og Integrationsministeriets område	4	22	135	16	177
I alt	43	650	1.932	302	2.927

1) Tabellens del A er inddelt efter de ministerier, der eksisterede ved årets udgang. Afsluttede sager vedrørende myndigheder, som er flyttet til et andet ressortområde, nedlagt eller omlagt, er som udgangspunkt placeret, hvor kompetencen i sagen lå ved årets udgang.

Læs statistik for underliggende myndigheder på [Statistik for ombudsmandens arbejde](#)

Afsluttede sager i 2021 fordelt på overordnede myndigheder mv.

Overordnet myndighed mv.	Undersøgelser		Anden form for behandling og hjælp til borgerne	Afvisninger af formelle grunde	Sager i alt
	Med kritik, henstilling, anbefalinger mv.	Uden kritik, henstilling, anbefalinger mv.			
B. Kommunale og regionale myndigheder mv.					
Kommuner	5	69	1.185	141	1.400
Regioner	19	10	64	11	104
Kommunale eller regionale fællesskaber	0	0	4	1	5
Særlige kommunale eller regionale enheder	0	0	1	0	1
I alt	24	79	1.254	153	1.510
C. Andre myndigheder mv. omfattet af ombudsmandens kompetence²					
Andre myndigheder mv. omfattet af ombudsmandens kompetence	11	8	134	9	162
I alt	11	8	134	9	162
D. Myndigheder mv. omfattet af ombudsmandens kompetence, i alt					
Statslige myndigheder mv., i alt (A)	43	650	1.932	302	2.927
Kommunale og regionale myndigheder mv., i alt (B)	24	79	1.254	153	1.510
Andre myndigheder mv. omfattet af ombudsmandens kompetence, i alt (C)	11	8	134	9	162
I alt	78	737	3.320	464	4.599
E. Institutioner mv. uden for ombudsmandens kompetence					
Domstole mv., jf. ombudsmandslovens § 7, stk. 2	0	0	0	100	100
Tvistnævn, jf. ombudsmandslovens § 7, stk. 3	0	0	0	13	13
Andre institutioner, selskaber, virksomheder og personer uden for ombudsmandens kompetence	0	0	9	353	362
I alt	0	0	9	466	475
F. Sager, som ikke angik bestemte institutioner mv.					
	0	0	456	57	513
Året i alt (A-F total)	78	737	3.785	987	5.587

2) Opgørelsen omfatter private institutioner, som er omfattet af ombudsmandens kompetence i forbindelse med OPCAT eller på børneområdet, og andre institutioner mv., som er inddraget under ombudsmandens kompetence. Ombudsmanden traf i 2021 beslutning efter ombudsmandslovens § 7, stk. 4, om, at KOMBIT A/S skulle være omfattet af ombudsmandens virksomhed, i samme omfang som selskabet er omfattet af reglerne i offentlighedsloven.

Sagsbehandlingstid

Klagesager og

egen drift-undersøgelser

Undersøgelsessager

– heraf offentlighedssager¹

12 mdr.

Resultat 96 %
(Mål 90 %)

6 mdr.

Resultat 87 %
(Mål 70 %)

40 dage

Resultat 91 %
(Mål 90 %)

20 dage

Resultat 63 %
(Mål 45 %)

Gennemsnitlig
sagsbehandlingstid

3,6
måneder

18
arbejdsdage²

- 1) Klagesager om aktindsigt efter offentlighedsloven, miljøoplysningsloven, retsplejeloven mv. med undtagelse af sager om partsaktindsigt.
- 2) I offentlighedssager regnes sagsbehandlingstiden – som i offentlighedsloven – i arbejdsdage. Antal arbejdsdage regnes fra den dato, hvor ombudsmanden har modtaget svar fra borgeren og myndighederne, og sagen er klar til afsluttende behandling (modenhedsdatoen).

Tilsynssager³

Anden form for behandling og hjælp til borgerne samt afvisninger af formelle grunde

6 mdr.

Resultat 98 %
(Mål 98 %)

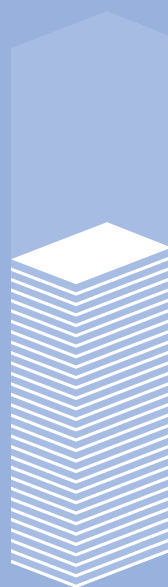

3 mdr.

Resultat 90 %
(Mål 90 %)

6 mdr.

Resultat 63 %
(Mål 80 %)

1,1

måned

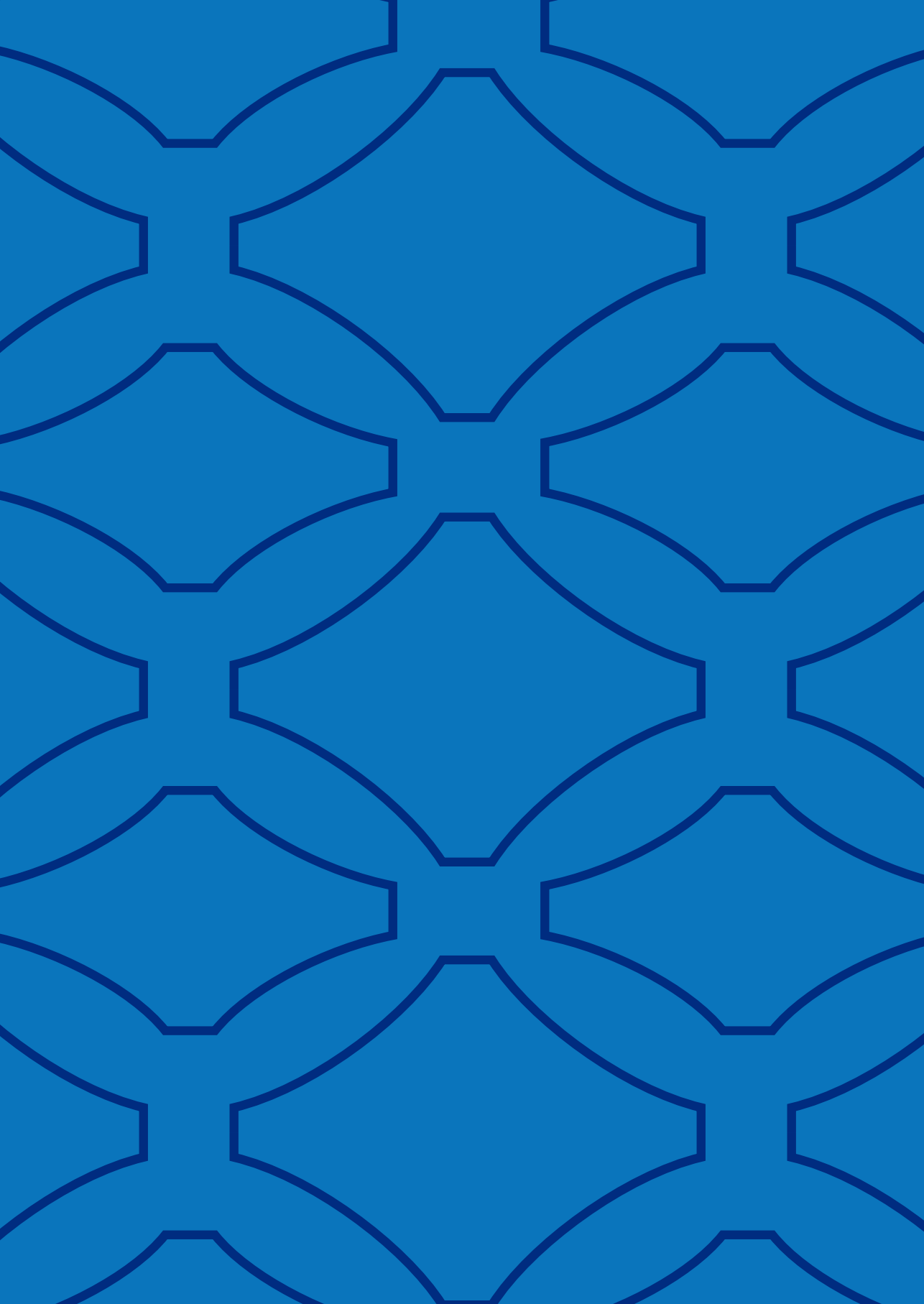
4,8

måneder

3) Afsluttede sager om tilsyn på børne- og voksenområdet, tilgængelighedstilsyn på handicapområdet og tilsyn med de danske myndigheders tvangsudsendelser af udlændinge. Sagsbehandlingstiden i tilsynssager regnes fra tilsynet.

Øvrigt

Færøernes Lagting overdrog ikke nogen sager til Folketingets Ombudsmand som **sætteombudsmand** for Lagtingets Ombudsmand i 2021. Inatsisartut (det grønlandske parlament) overdrog en sag til ombudsmanden som sætteombudsmand for Ombudsmanden for Inatsisartut.

Regnskab 2021

Ombudsmandens almindelige virksomhed

	Kroner
Indtægter	
Indtægter	22.000
Indtægter i alt	22.000
Udgifter	
Løn og pension	73.854.000
Husleje	5.675.000
Personale og organisation, herunder personalevefærd	640.000
Efteruddannelse	650.000
Bøger og bibliotek	87.000
Faglige databaser	1.724.000
Aviser og tidsskrifter	230.000
Formidling og kommunikation	592.000
IT-systemer – drift og udvikling	3.022.000
IT-udstyr	133.000
Telefoni og internet	596.000
Reparation og vedligeholdelse af lokaler	724.000
Møbler og inventar	212.000
Rengøring, vask og renovation	235.000
El og varme	548.000
Øvrige lokaleudgifter	177.000
Rejser	445.000
Repræsentation og bespisning	40.000
AUB-bidrag m.m.	413.000
Kontorhold	243.000
Andre varer og tjenester	681.000
Udgifter i alt	90.920.000
Udgifter i alt, netto	90.898.000
Bevilling på finansloven	93.300.000
Årets resultat	2.402.000

Pension til tjenestemænd

	Kroner
Indtægter	2.542.000
Udgifter	2.482.000
Årets resultat	60.000

Samarbejdsaftale med Udenrigsministeriet

	Kroner
Indtægter	291.000
Udgifter	291.000
Årets resultat	0

Note: Grundet afrunding summer delementer ikke nødvendigvis til totaler.

Organisation

Pr. 31. december 2021

Medarbejdere og arbejdsområder pr. 31. december 2021

Direktion

Folketingets Ombudsmand, Niels Fenger
Direktør Louise Vadheim Guldborg
Vicedirektør Lennart Hem Lindblom
Administrationschef Christian Ørslykke Møller

Ledelsessekretariat

Kommunikationsrådgiver Martin Østergaard-Nielsen
Ledelseskoordinator Mai Gori
Kontorfuldmægtig Jannie Svendsen

International Sektion

Chefkonsulent Klavs Kinnerup Hede
Fuldmægtig Camilla Schroll

Område 1

Offentlighedssager

Områdechef Kirsten Talevski
Souschef Pernille Bjørnholk
Souschef Stephan Andreas Damgaard
Fuldmægtig Jakob Liebetrau
Fuldmægtig Mai Gori
Fuldmægtig Martin Dyhl-Polk
Studentermedhjælper Maria Thostrup Jakobsen

Centrale arbejdsområder

- Offentlighedssager
 - Offentlighedsloven
 - Miljøoplysningsloven
 - Radio- og fjernsynsloven
 - Udvalgte sager efter retsplejeloven
 - Udvalgte sager om håndtering af pressen mv.

Område 2

Sociale sager

Områdechef Karsten Loiborg
Souschef Christina Ladefoged
Souschef Marte Volckmar Kaasa
Chefkonsulent Bente Mundt
Fuldmægtig Kirsten Broundal
Fuldmægtig Rikke Malkov-Hansen
Fuldmægtig Tove Nørkær Nielsen
Studentermedhjælper Barbara Eyðfinsdóttir Saxov
Studentermedhjælper Esther Schyberg

Centrale arbejdsområder

- Social- og arbejdsmarkedsret

Område 3

Tilsynsafdelingen

Afdelingschef Morten Engberg
Souschef Adam Abdel Khalik
Souschef Bo Ruby Nilsson
Souschef Jørgen Hejstvig-Larsen
Specialkonsulent Nina Melgaard Ringsted
Specialkonsulent Ulla Birgitte Frederiksen
Fuldmægtig Franz Amdi Hansen
Fuldmægtig Lina Funda Phillips
Fuldmægtig Sabine Heestermans Svendsen
Fuldmægtig Signe Brehm Jensen
Kontorfuldmægtig Jeanette Hansen
Studentermedhjælper Johan Klingberg Müller

Tilsynsafdelingen leder embedets tilsynsvirk- somhed på vokseområdet, der især omfatter:

- Fængsler
- Arresthuse
- Kriminalforsorgens pensioner
- Detentioner
- Psykiatriske afdelinger
- Sociale og socialpsykiatriske botilbud
- Asylcentre
- Ligebehandling af mennesker med handicap
- Tvangsmæssig udsendelse af udlændinge

Tilsynsafdelingen behandler især konkrete sager om:

- Straffuldbydelse og varetægtsfængsling
- Psykiatri
- Sociale institutioner

Område 4

Børnekontoret

Områdechef Susanne Veiga
 Souschef Kristine Holst Hedegaard
 Souschef Lise Bitsch
 Børnesagkyndig Irene Rønn Lind
 Specialkonsulent Mette Ravn Jacobsen
 Fuldmægtig Lene Levin Rybtkø
 Fuldmægtig Marie Helqvist
 Fuldmægtig Marie Nyborg Kvist
 Fuldmægtig Pernille Helsted
 Fuldmægtig Peter Kersting
 Studentermedhjælper Emil Würtz Maassen
 Studentermedhjælper Laura Høygaard Faldt
 Studentermedhjælper Sarah Videbech

Børnekontoret gennemfører tilsynsbesøg i offentlige og private børneinstitutioner, f.eks.:

- Sociale institutioner og private opholdssteder for døgnanbragte børn
- Plejefamilier
- Asylcentre
- Børneafdelinger på hospitaler og børnepsykiatriske afdelinger

Børnekontoret behandler især konkrete sager om:

- Hjælpeforanstaltninger for børn og unge
- Sociale serviceydelser til børn
- Familieretlige sager
- Folke-, efter- og friskoler
- Børneinstitutioner
- Andre sager, der særligt vedrører børns rettigheder

Område 5

Miljø-, sundheds- og udlændingeret mv.

Områdechef Jacob Christian Gaardhøje
 Souschef Ann Thagård Gregersen
 Souschef Stine Marum
 Specialkonsulent Elizabeth Bøggild Monrad
 Specialkonsulent Helle Sidenius
 Specialkonsulent Janne Lundin Vadmand
 Fuldmægtig Hanne Nørgård
 Fuldmægtig Mai Vestergaard
 Fuldmægtig Morten Bech Lorentzen
 Fuldmægtig Nanna Flindt
 Fuldmægtig Yasaman Mesri
 Studentermedhjælper Nikita Risager Øbakke

Centrale arbejdsområder

- Miljø og planlægning
- Byggeri og boliger
- Energi
- Fødevarer og landbrug
- Kommuner og regioner mv.
- Sundhedsvæsen ekskl. psykiatri
- Udlændinge
- Person- og navneret, fonde og arv
- Myndighedsguiden

Område 6

Skattekontoret

Områdechef Lisbeth Adserballe
 Souschef Anne Djurhuus
 Chefkonsulent Lise Puggaard
 Specialkonsulent Linette Granau Winther
 Specialkonsulent Sofie Hedegaard Larsen
 Fuldmægtig Christine Hagelund Petersen
 Fuldmægtig Lucienne Josephine Lokjær Bak
 Fuldmægtig Marjanne Kalsbæk
 Fuldmægtig Marta Warburg Schmidt
 Fuldmægtig Mette Kildegaard Hansen
 Ekstern konsulent, professor, dr.jur. Jan Pedersen

Centrale arbejdsområder

- Skatter
- Afgifter, moms mv.
- Opkrævning, inddrivelse mv.
- Enkelte andre sagsområder, herunder arbejds-skadesager

Område 7

Personalesager, transport, uddannelse mv.

Områdechef Johannes Martin Fenger
Souschef Camilla Bang
Souschef Vibeke Lundmark
Chefkonsulent Michael Gasbjerg Thuesen
Fuldmægtig Anna Helene Stamhus Thommesen
Fuldmægtig Laura Magid
Fuldmægtig Sarah Skafta-Vaabengaard
Fuldmægtig Stine Harkov Hansen
Studertermedhjælper Karen Lindehammer

Centrale arbejdsområder

- Offentlig personaleret
- Transport, kommunikation, veje, færdsel mv.
- Uddannelse og forskning
- Anklagemyndighed og straffesager mv.
- Pas og våben mv.
- Valg, personregistrering mv.
- Kirke og kultur
- Erhvervsforhold mv.

Administrativ Afdeling

Centrale arbejdsområder

- Personale
- Økonomi og analyse
- HR-udvikling
- Organisationsudvikling
- Information og kommunikation
- Sprog og korrektur
- IT
- Service og vedligehold
- Journal

Administrationschef Christian Ørslykke Møller

HR-Udvikling

HR- og udviklingschef Lisbeth Kongshaug
Kontorfuldmægtig Jannie Svendsen

Information, Journal og Kommunikation

Informationskonsulent Karen Nedergaard
Bibliotekar Anna Skov Foug
Kommunikationsmedarbejder Julie Gjerrild Jensen
Referent Eva Jørgensen
Kontorfuldmægtig Harriet Lindegaard Hansen
Overassistent Charlotte Charboe Andersen
Overassistent Denise Schärfe
Overassistent Julie Roland
Overassistent Stina Valentin

IT

IT-administrator Seyit Ahmet Özkan
IT-driftsmedarbejder Kevin Pedersen
IT-driftsmedarbejder Uffe Larsen

Personale

Specialkonsulent Mette Vestentoft
Kontorfuldmægtig Lone Gundersen
Kontorfuldmægtig Neel Aggestrup
Kontorfuldmægtig Stine Holst Gamain-Nørgaard

Service

Serviceleder Jeanette Schultz
Receptionist Elisabeth Olsen
Driftsmedarbejder Flemming Wind Lystrup
Driftsmedarbejder Niels Clemmensen
Husbetjent Annitta Lundahl
Husbetjent Charlotte Jørgensen
Husbetjent David Jensen
Husbetjent Katarzyna Sztukowska-Thomsen
Husbetjent Kirsten Morell
Husbetjent Suphaporn Nielsen

Sprog- og Servicecenter

Chefkonsulent Vibeke Lundmark
Kontorfuldmægtig Lisbeth Nielsen
Kontorfuldmægtig Marianne Anora Kramath Jensen
Kontorfuldmægtig Sara Krogsgaard-Hjorth

Økonomi og Analyse

Økonomikonsulent Camilla Nexøe Klitgaard
Serviceleder Jeanette Schultz
Studertermedhjælper Mathias Brix

